

Gorenjske

Izdaja: OO SZDL / Direktor: Slavko Beznik / Urednik: Miro Zakrajšek
Uredniški odbor / Odgovornik: Miro Zakrajšek
Tel. uredušča #75/397 — Uprave
#75 — Tek. račun pri Komunalni banki Kranj št. 61-KB-1-Z-135
Izhaja v ponedeljek in petek
Naročnina: letna 600, mes. 50 din

KRANJ, 19. OKTOBRA 1956
LETNO IX. — ŠT. 83
DIN 10.—

S KONFERENCIJE ZK V TOVARNI »ISKRA«

Lezenotno akcijo celotnega kolektiva je moč dosegči napredek

Kranj, 18. oktobra.

Včeraj popoldne je bila v tovarni »Iskre« v Kranju konferenca aktivistov Zveze komunistov, kateri so prisostvovali sekretar Okrajnega komiteja ZKS Kranj Mirko Zlatnar, član CK ZKS Matija Krmelj in član Občinskega komiteja ZKS Kranj Ivo Majdič. Konferenca je obravnavala vrsto perečih proizvodnih in političnih vprašanj, pokazala pa je tudi nekatere napake v delu organizacije, ki jih bo treba nujno odpraviti.

V prejšnjem referatu, ki pa ni bil dovolj konkreten, je sekretar tovarniškega komiteja ZKS Stane Boštjančič nанизал vrsto splošnih proizvodnih problemov tovarne, dotaknil pa se je tudi razmer v samskem domu, ki ga ima tovarna na Planini, nadalje obratnih nezgod, higienično-tehnične zaščite dela, hkrati pa je tudi bolj ali manj uspešno ocenil delo organov delavskega samoupravljanja in ostalih množičnih organizacij ter vlogo komunistov v njih.

Razprava, ki je bila izredno živahnna, jo v začetku mestoma prehajala v brezprincipiellno in zategadelj nekonstruktivno obravnavanje problemov v dodjetju. Pokazala pa je, da tarejo kolektiv »Iskre« nekatere resni probleme, katerih rešitev je nujna, če želi tovarna dosegči še večji napredek.

»Iskre« sodi prav gotovo med naše relativno najbolje organizirane tovarne. Vendar je jasno, da se da še manj izboljšati. Zato pa je potrebna enotna akcija vseh članov kolektiva in vseh množičnih in političnih organizacij. Razprava pa je povsem jasno pokazala, da tega v »Iskre« ni v takih merih, kot bi bilo to želiti. Vse premašujejo povezave med sindikalno organizacijo, organi delavskega samoupravljanja, vodstvom podjetja in organizacijo Zveze komunistov. To vsekakor škoduje normalnemu vzdružju v tovarni in demobilizira kolektiv pri uresničevanju enotne akcije, tako pri obravnavi proizvodnih kot političnih nalog.

DRUŽBENI PLAN OBCINE KAMNIK BO IZPOLNJEN

Po dosedanjih podatkih je skoraj verjetno, da bo letoski družbeni plan občine Kamnik izpolnjen stodostotno. Kljub številnim težavam, ki so ovirevale delo v zimskih mesecih, je industrija v prvem pollettu izpolnila 46,3% letnega plana, obrt 47%, promet 58%, kmetijstvo 44%, trgovina 88%, gospodinštvo 90%, komunala 52%, kmetijske zadruge pa 66%. Najmanjši odstotek je doseglo gradbeništvo, namreč 26%. V skupinem merilu je vse gospodarsko občino izpolnilo 46,4% letnega plana. Plan izvoza v deviznih dinarjih je bil izpolnjen z 42%. Ker je druga polovica leta vedno boljša, je skoraj gotovo, da bo plan v celoti realisiran.

Z.

SOVJETSKA ZDRAVSTVENA DELEGACIJA OBISKALA GORENJSKO

Kranj, 17. oktobra.

Danes dopoldne je obiskala Kranj sovjetska zdravstvena delegacija pod vodstvom prvega pomočnika ministra za zdravstvo Sovjetske zveze dr. Rommota. Delegacijo spremlja ljudski poslanec dr. Jože Potrč.

Sovjetski gostje so si ogledali obratno ambulanto tovarne »Iskre« in se zelo pojavljalo izrazili o njenem delu. Zanimali so se tudi za zdravstveno službo in delovne pogoje v podjetju.

Nato so se odpeljali na Golnik, kjer so si ogledali sanatorij za tuberkulozo in napovedali na jesenice, kjer so obiskali jesenško bolnišnico.

Naš razgovor

Pred železniško postajo v Kranju sem dohitela znanko, ki je vodila za roke 3-letnega fantka in leto dni mlajšo deklico — Marjetko.

»Felješ svojo družinico na vlak?« sem jo nagovorila.

»Ne, samo v čakalnicu za matere in otroke sem namenjena. Ze od jutra sem v Kranju, Marjetko sem peljala k zdravniku, zdaj pa imam še dve ura časa do odhoda avtobusa. V čakalnici sem stalni gost in za nas matere je ta prostorček nepogrešljiv,« mi je priovedovala.

Kramljaju sva prišli na peron, kjer me je nato povabila s seboj v čakalnico. Stopili sva v prijazno, čisto in lepo opremljeno sobico. Sprejela nju je uslužna tovarišica v bell halji — Leopoldina Smidova. Na električnem čakalniku je prav tedaj grela čaj za malega Janezka, ki ga je mamica na je pripovedovala.

mizi za previjanje zavila v sveče plenice. Marjetka je takoj našla družbo pri živahni punčki z rdečo pentijo v laseh, ki se je igrala na klopi. Hitro sta postali prijateljici.

»Pri nas je vedno dovolj družbe, posebno otroškega čebljanja,« je ugurala moje misli tov. Smidova. Tri leta je že v tej službi, dopoldne ona, poleg kolege ali obratno. Vrata čakalnice so odprta od prvega jutranjega do poznega večernega vlaka. Včasih je treba delovni čas tudi podaljšati, posebno ob zimskih večerih, ko zamude vlakov niso redkost.

»Tudi noč sem že preživelu tukaj,« je dejala. »Mati je prepozna pršila na postajo in vlak ji je ušel. Ni imela kje prespati, zato sem jo povabila, naj ostane tu. Ce ima človek vsaj nekaj malega Janezka, ki ga je mamica na je pripovedovala.

Tedaj je prisopihal jeseničan. Puncika z rdečo pentijo je z mamico zapustila čakalnico. Tovarišica Smidova pa je spremila ženo z malim Janezkom v naročju do vlaka in ji pomagala nesterljivo. V čakalnico je medtem prišla dojča žena, ki se je vračala domov iz porodnišnice na Gašteju. Tovarišica Smidova ji je pokazala belo pregrnjeno divan za špansko steno.

Trenutek kasneje je vstopilo mlado dekle s prošnjo za aspirin, za njome s sinkom, ki si je ranil prstek. Tovarišica Smidova je jokajočega fantka hitro potolažila in obvezala.

Tako mineva v čakalnici dan za dnevom. Razen obiskovalk le malokdo ve za to humano delo, v katerem se neposredno izraža skrb družbe za mater in otroka.

J. O.

Od prvega do zadnjega vlaka

NOVA STANOVANJA

Buldožer se je v Stražišču začrl v zemljo, da bo pripravil tla za gradnjo 47 novih stanovanjskih hiš, ki jih je začela graditi »Tiskanina«. Pravijo, da bo do septembra prihodnjega leta polovica teh hiš že pripravljena za vselitev, vse pa bodo gotove do konca leta 1957.

Kritična mnenja in predlogi

Formalizem v samoupravljanju

V razpravi na konferenci komunistov v jeseniški Zelezarni je tovarš Zlatnar povedal nekaj poučnih konkretnih misli in predlogov glede nadaljnega razvijanja samoupravljanja v Zelezarni in v drugih organih samoupravljanja v jeseniški lokalni skupnosti. Tovrstna problematika bo bržko zanimiva tudi za nekatere druge kolektive.

Med drugim je tov. Jasnič sodil, da so v Zelezarni z letošnjimi organizacijskimi ukrepi (ustanovitev nekaterih novih komisij delavskega sveta, reor-

ganizacija organov samoupravljanja po grupah obratov itd.) ustvarili možnosti za nadaljnjo izpolnitveno samoupravljanje, vendar pa za zdaj še niso dosegli povsem zadovoljivih rezultatov.

Kolektiv še vedno ni dovolj obveščen o gospodarjenju in še ne more močnejše vplivati na delo samoupravnih organov. Delavski svet rešuje posamezne probleme preveč odprtano od volivev, zaprt sam vase. Ko so v tovarni vzpostavljali komisije pri delavskem svetu, so računali, da bodo ti

pomožni organi upravljanja lahko temeljitev proučevali problematiko ter s svojimi predlogi pripomogli delavskemu svetu do stvarnejših, ustrenejših sklepov. Toda komisije v tem doseg še niso povsem uspeli. Se vedno se pripeti, da zmanjka časa za temeljito vsestransko proučitev kakršnega problema skupno s kolektivom ali grupnimi svetmi, se pred zasedanjem centralnega delavskega sveta. Komisije morajo gradivo proučiti večkrat na hitro roko, v enem, dveh dnevih ter izročiti potem predlog delavskemu svetu, ne da bi bile povsem prepričane, da so le-ti najustreznejši.

Tak je bil v zadnjem času primer s pridostavnimi dodatki. Pri razdeljanju teh dodatkov ni bilo dovolj upoštevano ekonomsko načelo nagajevanja po delu, uveljavile so se uravnotežene težnje. Tudi ta primer ponovno opozarja, naj komisije ne prihajajo pred delavski svet s hitro, površno sestavljenimi predlogi. Od komisij je odvisno, ali bo sklep delavskega sveta lahko veljal dlje časa ali pa ga bo treba zaradi neustreznosti spremniti že na prvi prihodnji sej.

Organi samoupravljanja torej ne smejte delovati površno, pod pritiskom pomanjkanja časa, kajti to pelje v škodljiv formalizem, marveč naj vsak problem obravnavajo temeljito in kompleksno.

Pravila Zelezarne naročajo, naj grupni delavski sveti pred vsako sejo

centralnega delavskega sveta proučijo s kolektivom problematiko in seznanijo centralni delavski svet z menjenji in predlogi kolektiva. Po vsaki seji centralnega delavskega sveta pa naj grupni sveti seznanijo kolektiv s sklepom delavskega sveta. Teh določil pravila pa še ne uresničujejo. Delo organov samoupravljanja naj bo v bodoče tudi bolj dosledno. Spremljati morajo tudi uresničevanje sklepov, sprejetih na prejšnjih sejih. Le tako bodo ljudje, zadolženi za uresničevanje teh sklepov, začutili večjo odgovornost do dela. Nekaj članov delavskega sveta ne opravljajo svoje funkcije, se ne udeležujejo sej itd. Toda delavski svet ali sindikat v takih primerih žal ne predlagata kolektivu, naj takega neodgovornega odpoklici iz organa samoupravljanja.

Stevilni delavski uslužbenci Zelezarne so tudi člani Občinskega ljudskega odbora, njegovih svetov in drugih samoupravnih organov v občini, v katerih bi lahko izdatnejše ugodno vplivali na življenje v lokalni skupnosti. Toda tu je čutiti ponekod formalnost. Tako je n. pr. z nekaterimi potrošniškimi svetmi, ki so bili izvoljeni, zdaj pa se ne sestajajo, a hkrati njihovi nedelavní člani sami negodujejo spričo problemov, ki ostajajo zato nerešeni.

To nedosednost in formalizem bo treba v prihodnje odločnejše preganjati iz dejavnosti samoupravnih organov.

Z-k

Temeljito uvajanje novih delavcev v proizvodnjo

je dolgoročna investicija za dvig storilnosti

Komunisti kranjske tovarne »Planika« so na pondeljkovi konferenci kritično pretrili dobre in slabe strani dela v podjetju. Na to zasedanje so povabili tudi člane kolektiva, ki niso vključeni v ZK. Referat je podal sekretar tovarniškega komiteja ZK tovarš Zadnik. Med poglavji, o katerih so največ razpravljali, je bilo delo z mladino, uspehi in neuspehi delavskega upravljanja, boj za produktivnost, delo sindikalne organizacije in vzgoja kadrov.

Člani Zveze komunistov so premalo politično delali predvsem z mladino, zato tudi niso imeli zadovoljivih uspehov. Po letu 1952 niso prav nič pomnožili svojih vrst. Nezahterenost dela mladine do organizacije ZK je deloma posledica prejšnjih nezdavnih razmer v njej. Članom ZK je v zadnjem letu uspel, da so razne osebne spore odpravili z dnevnega reda. Ugotovitve, da mladine niso uspeli privigniti v politično delo, pa seveda ne veljajo samo za to tovarno.

Samoupravnji organi v podjetju so v začetku leta dobro začeli, kasneje pa je bilo v njihovem delu kdaj pa kdaj čutiti nekaj formalizma. Vzrok je v tem, da nekateri člani, ter organi so premalo poznajo osnovno problematiko podjetja. Dnevni redi so bili preveč obsežni. Zaradi tega je bilo obravnavanje posameznih problemov večkrat le površno. Delavski svet in upravni odbor pričakujeta tudi več pomoči in zanimanja za njihovo delo od predstnikov ljudske oblasti.

Beležka

Vino in cigarete kot streliske nagrade

Bilo je prejšnjo nedeljo v Zabniči na zaključku Tedna združne mladine Gorenjske. Dopoldan, pri ocenjevanju živine, se je zbralo le malo ljudi, na popoldanskem zborovanju pa je bila udeležba nekoliko večja. Toda kljub temu – odziv, predvsem mladine, na tem zborovanju ni bil zadovoljiv. Ne vem, kaj je glavni vzrok temu – morda slaba organizacija, nezadostna obveščenost...?

Nedeljsko razpoloženje je hotelo popestriti tudi Strelsko družino iz Zabnice. Okoli strelanskega prostora je bilo vedno dovolj ljudi. Nekateri so gledali, drugi prvič preizkusili svoje strelske sposobnosti, nekaj pa je bilo že »izkušenih« strelec. Oboji so pač poizkusili svojo srečo s tremi strelami, z katere so plačali 20 dinarjev. Slišati je bilo nekaj pritožb, da »puške slabe in ne nesejo dobro. Ne vem, v tej stvari nisem strokovnjak, možno je tudi, da niso znali streljati. Res je pač to, da so bili okoli treh polpoldne na mizi sredi strelšča še vsi glavni dobitki.«

In kakšni so bili ti dobitki? 15 steklenic rdečega in belega vina, 30 zavoječkov Zeta cigaret in približno toliko malih čokolad po 45 dinarjev.

Toda – mar so bile le-te primerno za mladinske prireditev, ko pa hkrati razpravljamo o borbi zoper alkoholizem med mladino?

Lj.

V Kranjski gori še ni mladinske organizacije

Nihče sicer ne more trditi, da se mladinci niso znašli ali da so držali križem roke. Sami so ustavili in tudi uspešno vodili svojo taborniško organizacijo. Ne le, da so se redno sezajali in se na teh sestankih zbirali ter se naučili marsikaj koristnega, tudi drugod so sodelovali: delovni so bili v dramski sekciji Svobode, vključili so se v njen pevski zbor in folklorno skupino.

In vendar so vsi odgovorni ljudje v vasi čutili, da tu nekaj manjka. Pogrešali smo sistematičnega dela in množičnega sodelovanja mladine. Zaradi tega je upravni odbor Svobode prišel na misel, da bi ustavil v okviru svojega društva mladinsko sekcijo, ki bi skrbela ne le za kulturni dvig svojih članov, ampak tudi za njihovo razvedrilo. Poskus ni uspel, ker je po prvem sestanku stvar zaspala. Pač ni bilo človeka, ki bi temeljito zgrabil vse skupaj in lepo zapisel tudi strečno izpeljal. Pri tem pa velja omeniti, da bi imela prav Svoboda tu hvaležno delo: taborniki so na primer na svojo lastno pobudo nastudirali lutkovno predstavo, res da ob materialni podpori Svobode, vendar so sami napravili oder, uredili vso električno razsvetljavo, skratka vse, kar so pri predstavi potrebovali. In vendar v njihovi organizaciji ni ljudi, ki bi šteli več kot dvajset po mladi. To je lep dokaz, koliko volje in hotenja ostaja neizkorisčenega.

J. O.

Raj so ugotovile komisije

v trgovskih in gostinskih obratih, ki prodajajo živila

Sredi septembra so začele tržne inspekcijske vsej državi s sistematičnim pregledom trgovskih in gostinskih obratov, ki imajo kakršnokoli zvezo s prodajo živil. Ta pobuda je vsekakor vse pohvale vredna.

Tega obsežnega dela se je lotila tudi državna inšpekcijska OLO Kranj, ki je v vseh občinah formirala ustrezne komisije, ki so bolj ali manj že precej sredi dela, nekatere pa so se ga – žele dobro lotile.

Priklicujočim se naporni poti dvanajstih komisij v našem okraju, z beležnico v roki in zapisujmo, kaj so ugotovili.

Komisije bodo morale pregledati poslovanje 897 obratov, doslej pa so jih pregledali 242.

Sindikalne podružnice sklicejo občne zbrane

Prejšnji teden so se začeli v našem okraju prvi letosni občni zbori sindikalnih podružnic. Prve so imelo svoje občne zbrane nekatere podružnice sindikata javnih uslužbencev, te dni pa bodo začeli sklicevati občne zbrane tudi v proizvodnih podjetjih. Predvideno je, da bodo vse sindikalne podružnice v okraju končale svoje občne zbrane do 20. novembra; to bo hkrati priprava na občne zbrane občinskih in okrajnega sindikalnega sveta, ki bodo v decembru.

Sindikalne podružnice se pripravljajo, da bodo na svojih letosnih občnih zborih razpravljale predvsem o ukrepih za povečanje proizvodnosti dela in proizvodnje ter o usposabljanju sindikalnega člana v družbeno-ekonomsko razgledane upravljalcem.

Z-k

Komisije so začasno odredile zaporo sedmih obratov, medtem ko so dale tri predloga občinskim ljudskim odborom za trajno prenehanje poslovanja. Pokvarjenega blaga je bilo ugotovljenega za več kot 100.000 dinarjev.

Pregledanim obratom so komisije izdale tudi 145 odločb za odpravo posmanjkljivosti, medtem ko so sestavile 20 kazenskih prijav. Razen tega so odvole tudi 43 vzorcev živil, ki so jih poslale v analizo Centralnemu higienškemu zavodu v Ljubljani.

Kateri so tisti začasno zaprti občini? – Potočni mlini v Bukovem vrhu, prodajalna mesa Mesarskega podjetja »Zadružnik« in poslovnični 3 in 6 trgovskega podjetja »Ročca« z Jesenic, nadalje gostilna Račovo pri Žireh ter trgovini kmetijskih zadrug iz Lese in Korovja.

Predlogi občinskim ljudskima odborma v Žireh in Kranju za trajno prenehanje poslovanja pa omemajo klavnicovo v Žireh ter gostilno »Otok Vise« in »Zlata riba« v Kranju.

Blejska komisija sodi, da bi bilo treba zapreti se poslovnično sadje in zelenjave trgovskega podjetja »Izbira« na Bledu; bohiniška pa meni, da je higiena v sirarnah in klavnicu v bohiniškem kotonu zelo pomanjkljiva. Na jeseniškem področju ne ustrezajo še nekatere mesarske poslovnične, nadalje prodajalna mleka »Planinka«...

V Selški in Poljanski dolini ter v Žireh so zelo slabe higienische razmere v vrsti pekarn, skladisč moke, klavnic, potopčnih mlinov in tudi v nekaterih gostilnah.

Radovališka komisija pa je stala pred dilembo: ali zapreti vse trgovske in gostinske obrate v Kropi, ki že po povrnih presoji zaradi objektivnih razlogov (stare stavbe) ne ustrezajo sanitarnim in higieniskim pogojem ter s tem otežkočiti preskrbo tamkajšnjemu prebivalstvu, ki bi imelo posledice do prve trgovine več kot 7 km hoda, ali pa pustiti nadaljnje poslovanje, seveda z delno odpravo nekaterih posmanjkljivosti. S podobnimi problemi so se ukvarjale skoraj vse komisije, ki so pregledovale obrate na podeželju.

Slovenski zaključek skoraj vseh komisij je bil nekako takole: vse komisije so morda nekoliko preblago očenjevale higienisko ravnen poslovanja trgovin, gostiln in obrtnih obratov. Delno iz razumljivih, večkrat pa tudi iz nerazumljivih razlogov.

Občinski ljudski odbori pa bodo morali v prihodnje resnejše razmisliti o tem, da bi bilo prav, če bi v svojih družbenih planih namenili kak direktni tudi za modernizacijo teh obratov in tako neposredno pripomogli k dvigu standarda.

I. A.

KAKO JE ZGRADNJO JAVNEGA KOPALISCA V TRŽICU

Rešitev tega problema je dokaj težava. Predvsem je treba urediti odtok hudourniške vode, za kar pa je treba precej sredstev. Te dni je občinska komisija znova na kraju samem razpravljala z Ing. Stankotom Bloudkom in ing. Katarino Grasselli, kako pospešiti nadaljevanje del. Gradnja kopališča je odvisna delno tudi od pravilne izbire vode, ki naj bi polnila bazen. Zaželeno bi bila voda iz vodovoda, ki naj bi ga gradili v prihodnjih letih. S tem bi tudi kopališče že rešilo najtežje vprašanje, to je preskrbo z vodo.

J. V.

voda iz potoka ob nalivih postane kalna. Toda kdaj bi prišlo do gradnje velikega vodovoda Tržič – Bistrica – Naklo? Tudi tam manjka sredstev. Komisija je priporočila, da se naprosi občino Kranj, da v prihodnjem letu zgradi prvo etapno velikega vodovoda Tržič – Bistrica – Naklo. In sicer samo do vasi Kovor, nadaljnje etape pa bi gradili v prihodnjih letih. S tem bi tudi kopališče že rešilo najtežje vprašanje, to je preskrbo z vodo.

I. V.

LJUDJE IN DOGODKI

„Ura ultimatov je zavita v vato...“

Prve faze sueškega vprašanja. Ugleđenje svetovne organizacije, konstruktivni vpliv generalnega sekretarja g. Hammarskjölda, pritisak svetovnega javnega mnenja – vse to so neizbežni činitelji, ki so igrali precej važno vlogo pri obravnavanju sueškega problema.

Ker pa je bil na tehnici tudi uglednih strel, saj so dotlej v sueški zadovoljevali že nekaj diplomatskih porazov, je za uspešno sintezo nasprotnih stališč bilo izredno koristno zasedanje za zaprtimi vrati. Tu so odpadle nepotrebne govorilne dekoracije za široko javnost; brez reflektorjev in brnenj televizijskih kamер je postal jezik realnejši, spoznavevanje pa bliže temu stvarnosti. Končni izid ob vseh naporih ni mogel izostati. Sest točk, v katerih so se sporazumeli zunanjji ministri Velike Britanije, Francije in Egipta je sicer najširši okvir možnega sporazuma, toda tudi edino mogoč pri do zdaj takoj nasprotujučih si glediščih. Teh sest točk, ki jih je pozneje soglasno sprejel VS, obsegla naslednja načela:

- svobodna plovba po sueškem prekopu brez razlikovanja
- spoštovanje egiptovske suverenosti
- ločitev uprave nad prekopom od politike katerikoli države
- sporazumno določanje pristojbin med Egiptom in uporabniki prekopa.

Podoben je odmev skoraj povsod v svetu. Glasilo angleške laburistične stranke »Daily Herald« piše, da je

- ustrezni odstotek dohodkov gre za vzdrževanje in modernizacijo prekopa
- posebna arbitraža bo reševala spore med družbo sueškega prekopa in egiptovsko vlado.

Sporazum ne le da je zelo širok in načelen, pač pa je prav verjetno, da si ga vsaka stran razlagata po svoji. Toda to ne zmanjšuje dejstva, da je to le prvi in neposredni sporazum med zainteresiranimi stranmi. Vsekakor je znaten napredok od nekdanjega napetega ozračja nad sueškim področjem, v katerem ni manjkovalo bliskov, odkritih groženj in rožljana z orožjem. Dokler pa sprte strani sedijo za zeleno mizo, topovi molčijo. In sklep Varnostnega sveta ne samo, da je prvi uspeh miroljubnega sporazumevanja, marveč je tudi podlaga za nadaljnja pogodbila v istem duhu. Ameriški časnik »New York Herald Tribune« piše zato, da je akcija Varnostnega sveta »izrazit napredok« in pravčni in miroljubni rešitvi in pristavlja, da šest načel daje »širok okvir, v čigar mejah je možno dosegči pravčno rešitev ob priznanju zakonitih pravic egiptovske suverenosti in pravčno uporabnikov prekopa.«

Podoben je odmev skoraj povsod v svetu. Glasilo angleške laburistične stranke »Daily Herald« piše, da je

streba zdaj nadaljevati pogajanja z Egiptom. List sicer meni, da Anglija ni pripravljena napraviti prvi korak v tej smeri. Toda po drugi strani je slišati iz egiptovskih virov najresnejša zatrjevanja, da si bo egiptovska vlada prizadevala z vsemi silami nadaljevati uspešne razgovore z Veliko Britanijo in Francijo na temelju šestih načel. V kairskih krogih celo pričakujejo, da se bodo nova pogajanja o Suezu začela že konec tega meseca in to morda v Zenevi. Generalni sekretar ZN bo bržkone obiskal v prihodnjih dneh London, Pariz in Kaliro, da bi tako utrl pot za neposredne razgovore in pomagal izgladiti morebitne težave, ki bi se pojavile v teh dneh. Optimistično razpoloženje prevladuje danes v svetu, izrazil pa ga je tudi ameriški predsednik Eisenhower, ko je »vedro« vzlknil ob novici iz Varnostnega sveta: »Glavno krizo smo prebrodili!« Razlogov za tak optimizem je v resnični dovolj, najboljše pa ga potrjuje zadnji razvoj sueške krize. Sicer je še slišati drugačne glasove, ki še vedno ubirajo stare strune nasilnega reševanja sueškega spora. Britanski premier Eden je izjavil, da še niso umaknili vojaških groženj in sredstev pritiska in se tako, čeprav načelen, še ni odrekel uporabe sile. Toda, kot je to najbolje opisal nemški časnik »General Anzeiger«, »ura ultimata, ki je še pred tednom dne glasom in zlovešča tiktakala, je zdaj zamotana v vato. Ljudje ne streljajo, marveč se pogajajo.«

Martin Tomažič

streba zdaj nadaljevati pogajanja z Egiptom. Izjave sicer meni, da Anglija ni pripravljena napraviti prvi korak v tej smeri. Toda po drugi strani je slišati iz egiptovskih virov najresnejša zatrjevanja, da si bo egiptovska vlada prizadevala z vsemi silami nadaljevati uspešne razgovore z Veliko Britanijo in Francijo na temelju šestih načel. V kairskih krogih celo pričakujejo, da se bodo nova pogajanja o Suezu začela že konec tega meseca in to morda v Zenevi. Generalni sekretar ZN bo bržkone obiskal v prihodnjih dneh London, Pariz in Kaliro, da bi tako utrl pot za neposredne razgovore in pomagal izgladiti morebitne težave, ki bi se pojavile v teh dneh. Optimistično razpoloženje prevladuje danes v svetu, izrazil pa ga je tudi ameriški predsednik Eisenhower, ko je »vedro« vzlknil ob novici iz Varnostnega sveta: »Glavno krizo smo prebrodili!« Razlogov za tak optimizem je v resnični dovolj, najboljše pa ga potrjuje zadnji razvoj sueške krize. Sicer je še slišati drugačne glasove, ki še vedno ubirajo stare strune nasilnega reševanja sueškega spora. Britanski premier Eden je izjavil, da še niso umaknili vojaških groženj in sredstev pritiska in se tako, čeprav načelen, še ni odrekel uporabe sile. Toda, kot je to najbolje opisal nemški časnik »General Anzeiger«, »ura ultimata, ki je še pred tednom dne glasom in zlovešča tiktakala, je zdaj zamotana v vato. Ljudje ne streljajo, marveč se pogajajo.«

Glas Gorenjske

ST. 83 / 19. OKTOBARA 1956

Kratko,
vendar zanimivo

PO ASFALTU SKOZI TRZIN

Tudi Mengš ne bo ostal ob strani

V Trzinu imajo že asfaltirano cesto Uprava za ceste, ki je poleti asfaltirala cesto Duplica–Mengš, je takoj nadaljevala urejanje ceste iz Trzina proti Mengšu. Po dobrih dveh mesecih so skozi Trzin položili gladek cestni tlak. Cesto bodo tlakovali prav do Mengša. Medtem so bili tudi Mengšani krepko na delu, da bi se znebili prahu in blata. Ker so

Pomembni sklepi Zveze kmetijskih zbornic FLRJ

Upravni odbor in predsedstvo Zvezne kmetijske zborne sta v zadnjem času v Zagrebu in Beogradu sprejela več konkretnih odločb, pomembnih za nadaljnji razvoj kmetijstva, posebno pa se zadružništva.

V Zagrebu je bil sprejet pravilnik o sejmih plemenske živine. V njem so zajete metode ocenjevanja in nagrjevanja razstavljenje živine. Sprejeta je bila prav tako odločba o uvozu opreme in reprodukcijskega materiala za kmetijske potrebe preko javnih licenc.

Upravni odbor je razpravljal o mnogih vprašanjih razdeljevanja sredstev Zveznega fonda za pospeševanje kmetijstva. Sprejet je bil sklep, da se odobi 24.950.000 din za proizvodnjo ekstremnega semena belih žit ter 120 milijonov din za izgraditev treh centrov za selekcijo pšenice in to v Novem Sadu, Zagrebu in Kragujevcu. Za nadaljevanje gradien, sušilnic in skladišč, za dozorevanje in sušenje

semena povrtnin, je bilo odobreno 40 milijonov dinarjev.

Več odločb se nanaša na poedine akcije za pospeševanje živinoreje kot merinacija ovac, izboljšanje svinje-reje ter skopljene bikov. Sprejete so bile tudi odločbe o zaščiti rastlin.

Pri reševanju vseh teh vprašanj je bila razdeljena skupna vsota 153 milijonov dinarjev. 50 milijonov din se je dodelilo za mehanizacijo kmetijstva, 60 milijonov za znanstveno - raziskovalno delo, 20 milijonov za študije melioracij in 3 milijone za praviljalna dela vzgoje toplovoih na-

sadov.

Sprejet je bil tudi sklep, da se snema film o živiljenju in delu naših zadrug ter se zato odobi 3 milijone dinarjev. Pomembni so bili tudi sklepi v zvezi z uvozom materiala in kmetijskih strojev. Ker naša trgovinska mreža ne razpolaga z zadostnimi količinami rezervnih delov, se bo izdelal program za njihov uvoz. Razdelli so tudi servisne delavnice, nabavljene

ne iz britanske ekonomike pomoči. Tako je Vojvodina dobila 8 delavnic, Srbija 2, Hrvatska 3, Makedonija 2, Slovenija ter Bosna po eno.

Odobrena je bila tudi akontacija 30 milijonov din za financiranje polikusov z italijanskimi, avstrijskimi in grškimi sortami pšenice, če so primerno za setev v naši državi.

Za izdelavo perspektivnega programa pospeševanja kmetijstva, bo Zveza organizirala širše posvetovanje strokovnjakov iz vse države.

NAD LETOSNJO SADNO LETINO SE NAM NI TREBA PRITOZEVATI

RAZSTAVA ZIVINE NA JESENICAH
Ocenjevanju živine je prisostvovalo mnogo živinorejev

ODBIRANJE IN SORTIRANJE SADJA

Obiranje zimskih jabolka je v polnem razmahu, prav tako tudi odkup. Če bočemo, da nam sadje obstoja, čim dalj časa, ga moramo o pravem času obirati in sortirati. Zimska jabolka pustimo na drevesu čim daje. Plodovi so zreli tedaj, ko jih lahko odtrgamo s pecljem, če jih z ruko malo privzdignemo in zasušemo na stran. Seveda ne smemo čakati, da bi plodovi padači v večjih množinah na tla. Prav tako ne smemo obirati sadja prezgodaj, ker je potem malce vredno in manj trpežno, pa tudi predelok je manjši. Prezgodaj obrana jabolka in hruške ne morejo razviti vseh dobrih lastnosti. Meso ostane trdo in repnato. Če prepoznamo, da plodovi manj trpežni, meso postane moknato. Prepoznamo obrano sadje tudi ni sposobno za prevoz in shranjevanje.

Najboljše je, da sadje sortiramo po kakovosti takoj v sadovnjaku pri obiranju. V ta namen imamo pripravljene sadne zabeje, iz košare za obiranje prelagamo plodove z roko v sadne zabeje, in jih sortiramo na tri kakovosti. Sadje sortiramo po kakovosti, po barvi, po zdravstvenem stanju, po potrebi in debelosti.

Z I. kakovost, ki je primerena za izvoz, se zahtevajo plodovi drevesno zreli, dopustne so le male poškodbe do bolezni, žuželkah, po škropivih, mrazu in toči, če te napake ne vplivajo na trpežnost. Plodovi morajo imeti pecje. Napake na koži ne smejo biti večje kot četrtna kvadratna centimetra, le pri ozkih in podolgovatih oblikah ne smejo biti daljše kot 2 cm. Vse poškodbe skupaj na enem plodu ne smejo biti večje od 1 kvadrat. cm. Sadje ne sme biti črvivo, meso ne sme imeti napak.

Najmanjši dopustni premer ploda pri debeloplodnih jabolkih znaša 60 mm, in sicer pri: boskopenskem kosmatcu, kribopeciju, voščenki, londonskem pepingu. Pri drobnoplodnih je najmanjši premer 55 mm. Te sorte so: Jonathan, mošancelj, coxova oranžna, carjevit.

Za II. kakovost morajo biti plodovi drevesno zreli, sposobni za prevoz, lahko so tudi brez pecija. Dopustni so odtisi in poškodbe, v kolikor ne vplivajo na trpežnost. Krastava mestna ne smejo biti večja kakor 2,5 kvadrat. cm. Crvivih plodov ne sme biti več kot 10%. Najmanjši premer plo-

GOSPODINJSKI TEČAJ V KZ BUKOVICA

V sredo 10. oktobra so kmečka dekle in žene iz zadruge Bukovica zaključile tečaj za vkuhanje sadja in zelenjave ter konzerviranje mesa. Oba tečaja sta lepo uspela, saj je zadružna nudila tečajnicam vso pomoč in pre-skrbela dobro strokovno vodstvo. Tečajnice so marljivo in poslušno sodelovali. Vseh skupaj jih je bilo 48. Ker zadružna nima lastnih prostorov, je dal gostoljubno na razpolago svojo hišo zadružnik Leben Matija in je sedem dni potpel z neredom, ki je vladal za časa tečaja v hiši, ne da bi pokazal kdaj nejveljivo. Gre pač za to, da se naučijo sodobnega načina pridelave in konzerviranja tudi tiste žene in dekleta, ki doslej še niso imeli tečajne.

Tečajnice je poučevala tov. Košmelj Cveta s pomočjo Marije Morozove. Konzervirale so velike količine sadja, zelenjave, saj so napolnilne 240 kozarcev. Ob zaključku tečaja so tečajnice dobile vkuhanje sadje in zelenjavo brezplačno.

Omeniti moramo, da je zadružna tudi materialno podprla tečaj. Tečaju sta nudila vso pomoč upravitelj KZ tov. Rant Franc in knjigovodkinja tov. Habjan Zlata.

Pravijo pa, da je tečaj bil prekratek in da si v bodoče želijo še več takih tečajev.

Ocenjevalna komisija je ocenila 4 bike in IIb razred, 3 v IIIa razred, oceno III je dobilo 29 bikov, IIIb 11 bikov in le 1 bik je dobil oceno IV.

Najboljše bike so pripeljali na sejem ti-le živinoreje: Ažman Anton iz Malega Nakla, Jenko Janez iz Pra-

sejne, Jan Jakob iz Podhomna in Potočnik Anton iz Rovt nad Podnartom.

Na sejmu je bilo prodanih 39 bikov, torej 81% vseh pragnanih bikov. Povprečna cena na licitaciji prodanih bikov je bila 82.900 din. Ta prodajna cena je za 6000 višja od one na spomladanskem sejmu. Izkupiček od prodanih bikov znaša 3,235.000 dinarjev.

Najdražje je bil prodan bik »Runo« iz Podhomna za 145.000 din. Od prodanih bikov so naše zadruže kupile 26 komadov, 2 bikov sta bila prodana v ljubljanski in eden v trboveljskem okraju.

Omenimo naj, da so bili biksi z očno IIb in IIIa vsi prodani, od bikov z očno III nista bila prodana 2 bik, prav tako ni bil prodan seveda tudi bik z očeno IV.

To dokazuje, da naši živinoreje zahtevajo čim kvalitetnejši plemenki naravnaj pri govejji živini, saj se zavedajo, da bodo le tako pripomogli k uresničitvi svojih rejskih ciljev.

Pri pregledu bilance dela teh dveh zadrug moramo še enkrat ugotoviti, da sta v živinoreji dosegli lep napredok. Zadruge z nakupom dobrih plemenjakov vedno bolj izboljšujejo svojo čredo, pri tem pa je tudi številčno stanje živine zadovoljivo. Glavno delo pa jih čaka v tem, da dane prizvodne sposobnosti živine še bolje izkoristijo. To pa bo mogoče dosegči z boljšim in pravilnim krmiljenjem. Pri tem jih seveda čaka še veliko dela. Težišče dela omenjenih zadrug naj bo urejanje pašnikov. Z dobro pašo naj se nudi predvsem mladi živini dobra kroma. Za molnico pa bo potrebno sezati več krmnih rastlin in te tudi pravilno spraviti. Treba se bo odločiti in brez obotavljanja začeti graditi silose za spravilo zelenih krme. Le tako bo zagotovljena dobra zimska kroma in višja molnost tudi v zimskih mesecih, ko najbolj primanjkuje mleka.

Ms

Jesenški okoliš ima dobro živino

Razstava živine je pokazala sadove dela tamkajšnjih živinorejev

Molnna kontrola, ki jo KZ Jesenice izvaja že dve leti, vas Blejska dobrava pa jo je organizirala celo samar ter so kmetje sami plačevali molnega kontrolorja, je pokazala zanimive ugotovitve. Povprečna letna molnost pašnih krav se giblje med 1800 do 2400 kg mleka, krav hlevarič, ki pa se le delno pasejo pa od 2400 do 4000 kg mleka letno, s točko 3.5 do 4.6%. Velik razpon pri mlečnosti ne moremo pripisati samo različni kvaliteti krav, temveč zelo različnim načinom krmiljenja. Gospodarstva, kjer krmiljenju živine posvečajo več pozornosti, lahko dosegajo pri kravah povprečno molnost 3000 kg mleka letno. Res je, da je naša goveja živina po tipu še zelo različna, čeprav je iste cikaste pasme. Komaj, da sta dve kravi v hlevu izenačeni. Ocenjevanje na razstavi pa je pokazalo, kakšen je zaželen tip molzne živine in kakšna živina naj se redi.

Razstava, ki je bila že druga po letu 1950, je pokazala, da sta zadrugi na Jesenicah v Dovjem dosegli v samem živinorejskem pogledu že lep napredok. Pohvalno je tudi to, da je med posameznimi rejci tudi dovolj temkovnega duha.

Prva nagrada za najboljšo molnico je letos pripadla Koroški Bell. Nedvomno pa je, da se bodo na prihodnji razstavi za to mesto potegovale vse vasi jeseniškega okoliša.

Razstava je bila prav dobro organizirana. Ocenjevanje 150 glav goveje živine je potekalo sorazmerno hitro, le komisija bi moralna še nazorno tolmačiti rejcem ocene živali. Pohvalo zaslusi tudi Društvo rejcev malih živali na Jesenicah, ki je razstavilo lep in zanimiv material: koški ter drugo perutnino, kunce in golobe. Vsekakor bo treba tem panogam posvetiti še več pozornosti. Zadrugi Jesenice in Dovje, ki sta sodelovali na tej razstavi, sta bili deležni tudi vse podpore ObLO Jesenice, ki je podelil prve nagrade najboljšim rejcem goveda, konj, ovac in malih živali.

Zaželeno bi bilo, da bi bila razstava na Jesenicah v bodočih letih občinska, kmetijska in živinorejska razstava. Vseh 6 zadrug iz jeseniške občine naj bi po možnosti imelo svoje lokalne razstave, najboljši material, takoj kmetijskih pridelkov in živine pa naj bi se potem razstavljal na občinski razstavi.

TRŽNI PREGLED

ZIVILSKI TRG V KRAJNU

Cene na živilskem trgu v Kranju se zadnje dni bistveno ne spremnijo. Pretekli ponedeljek smo uspeli zabeležiti le porast cene cebule, ki je poskočila od 90 na 95 dinarjev! Ta pridelek v primerjavi z drugimi brez

dvoma ni toliko vreden. Izredno visoko prodajno ceno je pripisati povsem nespetnemu odkupu politiki nekaterih podjetij, ki so s pretiranim lovom za blagom neekonomsko dvignili cene pri proizvajalcu.

Zelo lep krompir je bil tokrat na prodaj po 11 dinarjev, grozđje po 45, endivija po 40 din itd.

Ponudba blaga je bila tudi tokrat zadovoljiva in so kranjske gospodinje pridno segale po njem...

ZIVILSKI TRG V KAMNIKU

V tork je bil kamniški živilski trg bolj mnogovrstni kot v soboto. V glavnem so se cene gibale v ustajnih mejah. Na trgu je bilo več voz zeljnatih glav po 50 din kilogram. Cebula je bila po 80 din, medtem ko je v trgovinah po 84. Več okoljanov je prineslo na prodaj cele košje lepo dozorele domače izabele, ki so jo prodajali po 50 din. V trgovinah je po 60 din. Za slovo je prinesla neka ženska iz Stolnika zvrhan koš čepej. Bile so po 50 din kg. Neka druga iz Palovič je prodajala še lepše po 40 din. Seveda sta jih obe hitro spravili v del.

Novost na trgu je bil prvi kostanj, ki so ga prodajali po 35 do 40 din liter. Domaci vrtnarji so postavili na trg že prvo kislo zelje po 50 din za kg.

Krompirja je bilo malo naprodaj. Gospodinjstva so se v glavnem že preskrbala z njim pri pridelovalcih. Na trgu je bil po 13 din, zadruga živilska mreža pa ga prodaja po 14 dinarjev.

ODKUP GOZDNIH SADEŽEV NA GORENSKEM

Borovnic in malin je bilo precej, gob pa zelo malo

Z boljšo organizacijo odkupne mreže in predprpravami na odkup je Trgovskemu podjetju pri Okrajni zadružni zvezi v Kranju letos uspešno precej zvišati odkup gozdnih sadežev. Protiv pridelovanju dobro je uspel odkup malin in borovnic. Vendar pa bi bilo malin lahko še več, predvsem na Blegašu, če gremčja ob pogozdovanju ne bi iztrebili pred dozoritvijo malin. Gob pa je bilo letos izredno ma-

lo. Trgovsko podjetje odkupuje prtežen del gozdnih sadežev od kmetijskih zadrug z vse Gorenjske, in skrbi, da z njimi na prej krije domače potrebe, okrog 80% gozdnih sadežev pa izvaja v inozemstvo.

RAZSTAVA ZIVINE NA JESENICAH

Skupina telic po biku Duzu iz Plavškega Rovta

JESENSKI SEJEM ZA PLEMENSKE BIKE V NAKLEM

Gorenjski živinoreji so v soboto 13. oktobra zopet pripeljali na sejem bike, katere jim je komisija ob prilikli licenciranju priznala za plemenke.

Tokrat so prgnali manj bikov kakor na spomladanskem sejmu. Za prodajo je bilo razstavljenih in ocenjenih 48 plemenjakov v starosti od enega do dveh let. Večina bikov je bila s področja OLO Kranj, le 4 bikov so bili prgnani z ljubljanske okolice.

Iz rezultatov ocenjevalne komisije je rezidno, da je poprečna ocena prgnanih plemenjakov nekoliko nižja od ocene na spomladanskem sejmu. Vzrok je predvsem v manjšem številu bikov, prgnanih na jesensko licenciranje, kar pa seveda za jesensko licenciranje ni izjemno slučaj. Kljub temu so bili biksi še dokaj primerno zrejeni ter po proizvodnih sposobnostih starejši precej izenačeni.

Ocenjevalna komisija je ocenila 4 bike in IIb razred, 3 v IIIa razred, oceno III je dobilo 29 bikov, IIIb 11 bikov in le 1 bik je dobil oceno IV.

Najboljše biki so pripeljali na sejem ti-le živinoreje: Ažman Anton iz Malega Nakla, Jenko Janez iz Pra-

Brez novega šolskega poslopnja ne bo več šlo

Nekatere sedanje šole ne ustrezajo — Zdravje otrok je ogroženo — Treba je čimprej urediti zaščitne naprave pri Zelezarni

V ponedeljek je bila na Jesenicah seja občinskega ljudskega odbora, ki sta se je udeležila tudi tajnik Ljudske skupščine LRS dr. Mihal Potocnik in sekretar občinskega komiteja ZKS Ivo Šćavnčar. Razen stenilnih drugih problemov je bila najživahnejša razprava o stanju šolskih poslopij v jeseniški občini.

Sodobno urejeni šolski prostori in tivno vpliva na njihov nadaljnji študij, kar je tudi eden izmed vzrokov slabih učnih uspehov.

Z novo šolsko reformo bo osnovna šola sprejela tudi dijake nižjih razredov gimnazije. Po statističnih podatkih pa se bo prihodnje leto vpisalo v osnovno šolo še 400 novih otrok. Tako nastane resen problem, kje se bodo ti otroci šolali. O pouku v 4 izmenah ne moremo govoriti, niti ne preložiti pouka za eno leto. Torej — nujno je takoj pričeti z gradnjo novega poslopnja. Seveda je ta ukrep

sedaj že pozen, kajti gradnja zahteva daljše obdobje. Ceprav je nekonomicno, bo treba misliti morda na postavitev provizorijev.

Druga naloga je ureditev zaščitnih naprav pri Zelezarni, kjer plini zrastljajoči ozračje. Pražilne peči bi morale po uredbi biti postavljenedaleč od naselij. Za te naprave so investicije že odobrene in bo treba pričeti takoj z delom.

Prav tako je problem zase gradnja šolskega poslopnja na Planini in dograditev začetnega poslopnja v Žirovnici, saj se v sedanji Žirovniški šolski v 4 učilnicah 317 učencev. Razen tega je tu en razred preurejen iz nekdanjega hleva in docela nezdrav.

L.J.

Ravnanje cerkljanskega zdravnika bržkone nima primera v zdravniški praksi

Kdor se odloči za poklic zdravnika, se mora vsekakor zavedati težavnosti, humanosti in odgovornosti svoje službe. Kdor se odloči postati zdravnik, mora vedeti, kaj je njegova dolžnost, že prejprej pa mora določba pretehtati, ali bo sposoben ranj in ali mu bo kos.

Vsega tega pa ni in še danes ne upošteva zdravnik dr. Jože Bohinc iz Cerkelj, sicer ne bi ravnal tako kot ravna. Sicer ne bi izjavil: »Jaz delam osem ur, prav tako kot ostali delavec!«

Njegov osemurni delavnik velja predvsem le za delavce, medtem ko dr. Bohinc pomaga in sprejme pod svoje zdravniško okrilje ljudi, svoje prijatelje in somišljence, ki nimajo ničesar skupnega z našo družbeno ureditvijo. S tem dokazuje dr. Bohinc, da tudi sam ne priznava našega sedanjega družbenega sistema.

Zgolj en drastičen dogodek, ki menja nima primera v zdravniški praksi.

Sredi noči je v delavski družini zbolel otrok. Seve, starša sta poklica na pomoč zdravnika dr. Bohincu. Ni se odzval klicu, pač pa je naročil, naj otroka prineso v njemu.

Vrata vrata njegove hiše so bila kot vedno ponovi zaprta, v zdravnikovem vrtu pa se vsako noč sprehaja pes — čuvaj. Kaj sta starša hotela? Mož je najprej splezal čez ograjo in premotil psa, da je lahko ta čas žena z otrokom prav tako splezala čez ograjo in potrka na hišna vrata. Dr. Bohinc je s težavo odpril, otroka le na hitreco pregledal in se odločil za injekcijo penicilina. »Nid zato,« je dejal, ko je vboled iglo v drugo, nerazkriženo stran otrokovce zadnje plati. — S tem je bilo vse opravljeno. Ko sta starša prosila zdravnika, naj jima odpri vrata vrata, je reklo: »Kakor ste prišli, tako pa še odidite! In starša sta z otrokom ponovila svojo plezalne pot.

Takih in podobnih primerov so ljudje, ki so imeli opravka z dr. Bohincem, doživel precej. Ceprav nečejo govoriti in privljeti oblastnim organom teh nehumanih postopkov cerkljanskega zdravnika, pa se vendarje čudejo, kako more dr. Bohinc, ki je plačan tudi za pregledne socialne zavarovance, zaračunati za vsak tak pregled od 500 do 1000 dinarjev. Ljudje nečejo govoriti o njem na pristojnem mestu, ker vedo, da bodo ostali sicer brez zdravniške pomoči, če se mu bo bo zamerili.

Prav je zato, da se je Občinski ljudski odbor v Cerkeljih odločil sprednirati medicinca, ki bo po končanem študiju prišel na službovanje v Cerkelj. Tako bo, upajo, enkrat konec samopaštva cerkljanskega zdravnika dr. Bohince.

Njegovo ravnanje je znano že dlje časa. Toda čudno je, da se pristojni okrajni zdravstveni organi še niso resno zavzeli za rešitev tega problema in za zaščito delavskega življenja v cerkljanskem občini ter stopili že enkrat na prste neodgovornemu in nehumanemu ravnjanju zdravnika, ki prav gotovo ne zaslubi tega imena.

I. A.

Turistično društvo v Škofji Loki pred novimi nalogami

Turistično društvo v Škofji Loki nenehno skrbí za to, da bi starinsko mestece čim bolj privlačno izletišče in da bi bilo čim lepše.

Delo okoli Starega gradu poteka že tretje leto in vendar so z glavnimi deli pričeli šele to jesen. Prejšnja leta in tudi letos je gradilo društvo v okolici gradu in na grad sprejalne poti, pravkar pa so pričeli tudi gradbeni dela na Starjem gradu. Sedaj imajo le toliko denarja, da bodo lahko opravili najnujnejša zavarovalna dela, da se razvaline ne bodo zrušile v dolino. Ing. arh. Tone Mlakar pa je tudi že pripravil idejni osnutek celotnih zavarovalnih del te znamenite in

privlačne izletniške točke. Uresničitev te zamisli in pa gradnja novega kopališča bo gotovo glavna naloga društva v naslednjih letih.

Pred kratkim je izdalо društvo tudi prospakt »Škofja Loka, Selška in Poljanska dolina«.

Tudi o javni razsvetljavi so razpravljeni na zadnji seji. Sklenili so, da bi neonske svetlike premestili v moderne dele mesta, v starem delu pa naj bi namestili navadne svetlike na starinskih kandelabrih. S tem bi mesto ohranilo svojo starinsko podobo.

Zavrhenu delu Turističnega društva daje pobude seveda Občinski

ljudski odbor, ki se tesno naslanja na društvo in ga tudi finančno podpira.

Janko Krek

ZELJE LOČANA...

— Da bi imeli že enkrat slaščarno, vsaj tako opremljeno kot v Železnikih.

— Da bi bila s slaščarno združena prijetna moderna kavarna, ali pa da bi bila poseben obrat.

— Da Mestni trg ne bi bil več najslabša cesta v Loki.

— Da cesta proti Kranju ne bi bila najslabša v okraju.

— Da bi že kmalu doogradili kino dvorano in bencinsko črpalko.

— Da bi Transtrister imel samo novejše udobne avtomobile in ne onih iz leta 1945.

— Da bi v organizacijah in društvenih delih vsi in ne samo nekateri, na katerih leži potem preveliko breme.

Kratke iz Tržiča

RADI BI UGODNEJSJE ŽELEZNISKE ZVEZE

Svet za gospodarstvo pri občini Tržič pa je na zadnji seji ugotavljaj, da sveti potrošnik — razen nekaj izjem — niso aktivni. Občina že dalj časa posreduje, da bi Tržič imel pooldansko vlakovno zvezo z Ljubljano in na Gorenjsko, kar bi bilo moč dosegiti na ta način, da bi delavski vlak iz Kranja odhajal, namesto ob 14.20 uri, pet minut prej in bi prihranek teh minut omogočil, da se vlak v Tržiču hitro obrne nazaj v Kranj in dosegne zvezo na druge vlake. Tovarne v Kranju so bile naprosto, da se izjavijo o predlogu občine Tržič. Toda v treh primerih so kranjske tovarne to odklonile in to celo take, ki so tukaj poleg kolodvora. Zaka? Ah Tržič res ne sme imeti celo popolne nobene vlakovne zvezze? Občina bo še nadalje posredovala za ugodno rešitev problema.

Te dni so kolavdaci letos zgrajeni napravili na planinah, ki jih oskrbuje tržiška občina. Veliki hlev na Javorinski planini in na novi vodovod sta že dograjena. Zgrajen je tudi vodovod na Lešanski planini in ograja na Koršči, prav tako pa tudi vodovod na planini Dolga njiva. Dela so stala letos okoli 2.900.000 din in bodo letos krila občina Tržič okoli 1.800.000 din stroškov; v ta namen bo občina moralta najeti investicijsko posojilo.

SE NEUREJEN ZADRUZNI ODKUP

Svet za gospodarstvo je razpravljal tudi o poročilih raznih inšpekcijskih. Med drugimi zanimivimi podatki je važno, da kmetijske zadruge še vedno niso formirale odkupnih postaj, čeudi bi take postaje lahko posredovale med proizvajalcem in kupcem ter bi povzročile stabilizacijo tržnih cen. Tako pa se pravi namen in delo zadrug izgublja in delo zadrug osredotoča le na trgovske dejavnosti in odkup iesa. Kmetje vozijo mimo svoje zadruge pridelke trgovskim podjetjem. Kmetijski presežki v zadnjem času v mnogih primerih prihajajo na mestno tržnico, kjer se prodajajo po višjih cenah kot v trgovini.

SADJE V TRGOVINI OKUZENO S KAPARJEM

Ameriški kapar vdira v Tržič. Sedaj so drevje tržiških kmetovcev dosegli še ni bilo okuženo, toda pregled po trgovinah je ugotovil, da pošiljajo trgovine iz Kranja v Tržič sadje, ki je okuženo s kaparjem. Seveda je občina zahtevala, da se tako sadje nemudoma vrne nazaj in je prepričila prodajo.

J. V.

ZDRAVSTVENE RAZMERE V KAMNIKU

Pogost pojav meningitisa

Na zadnji seji je Občno Kamnik tudi podrobno razpravljalo o poročilu Svetega za zdravstvo in zdravstvenih ukrepov zaradi pogostih pojmov otroške ohromelosti. V Kamniku sta bila samo dva lažja primera v isti družini, kar je v primerjavi s 70 obolenj v okraju Ljubljana le majhen odstotek. Pač pa je Kamnik po številu obolenj meningitisa na prvem mestu v okraju. Od 300 primerov jih odpade na kamniško občino 72, kar je skoraj četrta. V Domžalah je bilo v istem času 29 primerov. V vseh primerih povzroča okužbo virus, ki ga prenašajo klopi. Obolenje so bolj pogosto na levem bregu Bistrice kot na desnem.

Pregledanih je bilo vseh 14 osnovnih šol, obe gimnaziji, otroški vrtec, glasbeni šola in oba internata. Zdravstvena komisija je ugotovila, da je voda za pitje neprimerna na 4 šolah, na treh manj primerna, šola v Palovčah pa vode sploh nima. Voda iz kamniških šol je bila poslana v analizo.

Higienični ureditvi stranič so posvetili največje skrb, saj so ponokod po vasi zelo primitivna. Pri nekaterih šolah so bili pokrovni nad greznicanami v slabem stanju in so jih morali nameniti z betonskimi ploščami. Na šolah, ki niso pravočasno uredile zdravstvenih pogojev, je bil pouk ododen še za nekaj časa.

Za vsa dela, ki naj bi ustregla naj-ostrovnejšim zdravstvenim zahtevam

na vseh šolah, je bilo potrebnih 1.200.000 din. Dela so morala biti opravljena, ker bi se sicer pouk ne mogel začeti. Občinski ljudski odbor za ta izreden ukrep ni predvidel finančnih sredstev, zato se bo moral ozreti po drugih virih.

Zdravstveno prosveto v občini so dobro organizirali. Na 18 predavanjih je bilo nad 1200 poslušalcev.

V Ratečah še kar počitnice!

Sola v Ratečah ima toliko prostora, da v njej poleg učiteljev družine stanujejo še stranka. Nesreča je hotela, da je otrok te stranke menda obolen za otroško paralizo, zaradi česar je sanitarna inšpekacija odgodila začetek pouka, dokler se stranka ne izseli.

Tu pa se zdaj začenja tisto, česar marsikdo že več ne razume. Stranki je bilo dodeljeno drugo stanovanje, vendar takšno, da je odklonila (brez peči itd.), drugače stanovanja pa ne dobi.

Zdaj pa: stranka se neče izseliti, sanitarna inšpekacija pa prej ne dovoli, da bi začel s poukom. Otroci so lepo doma in njihovo šolsko leto bo vsak čas že za poldrug mesec kraje. Kaj tukaj res ni nobene pomoči? Prav nič namreč ne kaže, da bi bilo to nevšečno stanje kar kmalu urejeno. In vendar je že zdavnaj čas, da bi bilo

—zk

NEŽKA IN NJENI SORODNIKI

Nežko je živila deklica, ki... Ne! To zveni kot bi pripovedovali pravljico. Toda to, kar bo tu napisanega, ni pravljica pa pa po vsem resnična zgoda. — Zalostno resnična...

Sirota je bila Nežka, o kateri je beseda. Brez očeta in materje. Do svojega štirinajstega leta je živila pri dobrih ljudeh tam nekje na kmetiji. Na kmetiji je vedno dovolj dela. Nikoli ga ne zmanjka. No, o tem bi nam tudi našla Nežka vedela marsikaj povediti.

Ne da se je navečila živila na vasi, pač pa želja po tem, da bi imela svoj poklic, jo je gnala v mestu. Na dnu sreca si je tiko želela, da bi postala Šivilja.

Dobrodušni daljni sorodniki so se oglašili nad glavo toliko časa, da bi se deklete izučilo obrti. No, potem se bo, bržkone tako ali tako poročila, so menili:

 Nežka in nekaj boječe je prišla Nežka k hiši. Domači otroci so jo sicer brž sprejeli »za svojega«. Toda tudi v delavski družini je dela vedno dovolj, zategadel

mivali, pleh na vrtu itd. Vendar čedalje bolj je prehajalo breme domačih opravil na Šivilko Nežkino ramena. Domačim otrokom je bilo to sicer po godu, no in tudi nekaj časa posreduje, da bi se zadržala, med zadnjimi je legla utrujena v posteljo.

Tako je bilo, še predno se je pouk pričel. Ko se je prvič napotila v šolo, bi od veselja najraje zavrskala. Toda njen veselje je bilo kratko. Doma so Nežkino pomagalo seveda pogrešali...

»Kaj ko bi?...« si je mislila dobrodušna tetka. »Da, kaj bi Nežko prepričali, da se ne bi več učila za Šiviljo in bila raje...« — Deklica stane, stane njeni vzdruževanje, hrana je tudi draga in slednjek, kdo bo oblačil?... Cimprej mora postati produktiven član naše družine... Zato jo je treba prepričati, da njene zdelenje ročice niso za vbadanje s tanko iglo. In kontno Šivilja mora biti tudi inteligentna, iznajdljiva, imeti mora ideje... In resnici na ljubo, Nežka ne kaže vseh teh lastnosti... Treba jo bo prepričati, da ni uganiila pravega poklica...«

Dobrodušna sorodnica je dosegla svoj namen. Nežka se ne bo več učila za Šiviljo.

»Najbolje bo, da bi šla v tovarno delat...« je omenila Nežka. »Tako bo vsaj nekaj zaslužila.« Za hrano bo od svoje plače sicer prispevala kako malenkost v družinsko blagajno, a stanovanja ji ne bo treba plačevati. Zato, ker bo stanovala zastonjo, bo pač v protestu čas malce pomagala pri hišnih delih... Nekaj dekoracija ji bo še ostalo, da si bo lahko še kaj kupila. — Tako je mislila dobrodušna tetka.

»Marsikatera bi bila vesela, če bi imela stanovanje zastonjo... prav gotovo!«

Tako hodi naša Nežka sedaj vsak dan že navsezgoj daj v tovarno na delo. Popoldne pa? Popoldne pa doma pomaga...«

»Ne, ona ni spos

KULTURNI TEDNIK

Začetek nove sezone v Prešernovem gledališču

Jeza, žalost, le na stran, dons je moj veseli dan! (Matiček)

Jubilejno gledališko leto — ob 200-letnici Linhartovega rojstva — je Prešernovo gledališče začelo s slavljenčevim komedijo »Ta veseli dan ali Matiček se ženi«. Z Linhartom se začenja slovenska dramska književnost in z njim zazveni na gledališkem odru slovenski jezik v vsej svoji zvornosti. Ceprav je Linhart, kot prvi slovenski resnični dramatik, izbiral tuje snovi in zgodbene ter jih presadil k nam, vendar zaradi tega nismo Slovenci prav nič prikrjščani za Izvirnost, saj je Linhart pregnel tuje vzorce s spremno in mojstrsko roko in tako odločilno postavil temelje slovenski dramatični.

Ce smo se najprej začudili nad Linhartovim domačinskim vitalizmom v »Matičku«, se moramo ponovno začuditi ob pogumno in napredni idejni deli, tako da se nam končno ne zdi prav nič nerazumljivo, da je delo prišlo na oder šele skoraj 60 let po knjižni izdaji. Danes nam morda ni več tako prezentna idejna pogojenost in lokalna časovna tendenčnost dela, saj nas bolj razvremajo njegove komedijske prvine in nacionalna obavarost lastnosti glavnih junakov. Navduši nas posrečena intriga, smešna situacija (brez burkaštva), zlasti pa izredno duhoviti dialog. Ob tem dialogu ne pride do izraza samo okretnost dialektike misli, ampak izredna lepotata slovenske rečenice, izraza in celo podobe. Ker pa ne čutimo več tako izrazito idejnega poantiranja komedije — osti proti določenemu družbenemu redu, feodalizmu, dobi Matiček kar nekako širi, splošno človeški okvir.

»Matička« je režiral Mirko Mahnič, ki ga pri nas poznamo že po režiji »Velicke besede«. Kaže, da ga zelo privlačijo naša starejša dramatska dela, ki jim resnično zna vtisniti pristni domačinski kolor in gledališko posustvariti naš svojstveni nacionalni duh. Nedvomno si je režiser pravilno zamislil »Matičko« kot povsem gorenjsko obarvalo delo, kar pa je končno tudi avtorjeva misel. Rokokojski element je režiser domala povsem zanemaril; to sicer ne moti, ceprav je s tem precej okrnjen čar časovne barvitosti dela. V tem smislu je tudi manj pozornosti posvečal poudarjanju časovno - aktualnih idej. Prišle so do izraza delno ob prizorih, ko gospoda deli podložnikom pravico, pa še tu je bilo važnejše karikiranje kot pa poudarjanje miselnosti. Osnovna nit uprizoritev se kaže v režiserjevi težnji resnično opravičiti glavni smisel dela, namreč, da barona Naletela t. j. gospoda osmeši bistromi služabnik Matiček in ga napravi »enga norca«. Zato so bile vse komponente uprizoritve usmerjene izključno v tej smeri in tudi mestoma pretirano karikirane. Uprizoritev je v mnogočem pokazala zelo posrečeno režiserjevo domiselnost, zlasti v komponiraju predstave (n. pr. vmesni prizori) in različnih situacijsko - komičnih prebliskih; sedva pa se je režiser na drugi strani izgubil preveč v naturalističnih invenčijah. Na splošno bi lahko rekli, da je docela odveč naturalistična težina, ki spremja celotno uprizoritev. Kar se tiče govorice je pot, kakršno je ubral režiser, vsekakor najbolj uspešna in sprejemljiva — ohraniti Linhartov jezik in ga še bolj obogatiti z gorenjskimi posebnostmi. Melo-

dija gorenjskega narečja je bila v bistvu ohranjena in je zazvenela na mnogih mestih kot spesem naravnost iz srca, pomladanska, jasnozvočna... (tako o gorenjsčini Cankar); seveda pa je bila po igralčevi krividi izgovorjava velkokrat tudi nejasna, intonacijsko bleda in kvalitativno neizrazita.

Scena je delo M. Butine; povsem v skladu z režiserjevo konceptijo. Le škoda, da je včasih ob sicer dobr funkcionalistično preveč osladna, kar se skupaj s svetlobnimi efekti stopuje celo do »kiča« (IV. dejanje). Ansamblu v celoti ni kaj prigovarjati, marveč nasprotno; vendar pa bi bilo dobro, če bi nekateri igralci pozabili, kako so oblikovali osebnosti v »Veliki besedi«, »Pohujšanju« i. dr.

Jože Kovačič je kot baron Naletel hodil vedno in dosledno po režiserjevi poti in tako izoblikoval zelo temperament in karikiranlik. Njegova partnerica N. Sirnikova kot Rozala pa je zanimalivo in spretino predstavila neko na videz »tragičnost«, ki se izživi v dobrem odnosu do ljudi, s katerimi skupno smeši moža — le da je njen namen drugačne narave kot pri ostalih. Jože Pristov je bil Matičku kos; morda sem in tja preveč okoren, vendar pa ljubeznično prešeren in pristen v bistromnosti in »nedolžnosti«, manj pa v sentimentalnosti. Prisrčna, nežna in živahnja je bila Nežka Anke Cigojeve. Pri njej se se sila precizno začrtavale karakterističnosti, ki jih nosi v sebi Linhartova

Kaj smo ugotovili pretekel četrtek na občnem zboru KUD »Tone Šifrer« v Škofji Loki? Sicer zelo delavno društvo ima okrog 160 članov, na občnem zboru pa bi jih težko našel štirideset. Druga boleča rana se je odprla, ko je tažnica poročala o strukturi članstva: prevladujejo nameščenci (80) pred delavci (40), častna izjema je samo en (1) kmet, mladine pa, razen pri godbi na pihala, skoraj ni. Ceprav je v Loki čez 40 študentov, jih samo 8 sodeluje v KUD. Tudi vzgojno delo s samim članstvom in publiko je zelo kritično.

Prvo zdravilo bi bilo individualna vzgoja in skrbna izobra repertoarja. Mogoče je tu prav zato tako težko, ker tudi delavni člani občutijo nekakšno nezanimanje ostalih organizacij in ustanov za njihovo delo. Ozzi stiki, medsebojna pomoč in skromno priznanje; to so tihe želje upravnega odbora, ki smo jih slišali ta večer. In sedaj še nekaj o delu v sezoni 1955/56. Potekalo je v šestih sekcijsih.

O gledališču smo govorili že ob koncu sezone, zato samo nekaj števil: 9 premier, 46 predstav in čez 8000 obiskovalcev. Tudi v naslednji sezoni nameravajo v sodelovanju s PG - Kranj razpisati abonma. Izdali so 9 številk »Škofjeloškega prosvetnega lista« v skupini nakladi 45.000 izvodov.

Pevski zbor so letos sestavljale le ženske in teh ni bilo veliko, zato tudi niso dosegli večjih uspehov; so delovalo so le na treh koncertih — poživitev je njihova letošnja glavna naloga.

Godbo na pihala porabijo ob vsaki priliki. Igrali so povsod — od koncertov do pogrebov: skupno sedemindvajsetkrat! Po uglasitvi in popravilu instrumentov imajo sedaj najlepše možnosti za razvoj. 23 mladih fantov vodi že več let neumorni Oskar Skulj.

Orkester sestavlja v glavnem učenci Glasbene šole in ga vodi tudi njen ravnatelj. Enkrat tedensko imajo vaje. »Rdečo kapico« in dva koncerta

Janko Krek

PO OBČNEM ZBORU KUD »Tone Šifrer« V ŠKOFJI LOKI

Z RAZSTAVE V PRESERNOVEM MUZEJU

P. A. Renoir: Loža

ALI SO JESENISKI SOLSKI ODBORI DOVOLJ DELAVNI?

Z veljavno družbenega upravljanja v Šolsvo so dobiti tudi jeseniske šole že v letu 1954 svoje prve šolske odbore. Ker pa le-tem poteka letos mandatna doba, volijo na zborih volivcev za posamezne šole nove člane v šolske odbore.

Eden takih zborov je bil v pondeljek zvečer na Jesenicah. Udeležili so se ga poleg številnih staršev in predstavnikov oblasti ter družbenih organizacij tudi prosvetni delavci, manjkalci pa so člani šolskih odborov. Poročila o delovanju šol in šolskih odborov so podali namesto predsednikov šolskih odborov, ravnatelji posameznih šol. Iz poročil je bilo moč posneti pozitivno delovanje šolskih odborov osnovne šole, gimnazije, metalurške industrijske šole in vajenske šole, medtem ko poročilo o delovanju šolskega odbora na glasbeni šoli, ki sodi med najdelavnje, ni bilo podano. Poročilom, kakor tudi referatu o reformi šolstva, ki ga je podal prof. Šifrer, ni sledila nikaka razprava. Prav tako ni bilo priporabljenih s predlaganim članom v nove šolske odbore; bili so soglasno izvoljeni. Sklicani zbor volivcev je bil namenjen širšemu razpravljanju o šolskem samoupravljanju, reformi šolstva in problemih šolstva, ki na Jesenicah spričo posmanjanja učilnic, uvedbe pouke v dveh ali celo treh izmenah in podoben, niso majhni. Ce je zbor uspel po dnevnem redu, saj so si sledile točka za točko brez vsake priporabe,

OBRTNISKO KULTURNO DRUSTVO NA JESENICAH BO MORALO IZBOLJSATI SVOJE DELO

Pred dnevi je imelo obrtniško kulturno društvo na Jesenicah svoj redni letni občni zbor. Društvo šteje nad 200 članov, navzočih pa je bila le ena četrtina. To je za člane kaj slab spričevalo. V okviru društva uspešno deluje mladinski tamburaški zbor ter moški pevski zbor, ki čuti še zatečno težave.

V obrtniškem pevskem zboru se izživila le nekaj obrtnikov in ne dosti več vajencev v tamburaškem zboru, medtem ko ostalo članstvo društvenih in drugih kulturnih prireditve sploh ne obiskuje. Na ideološko vzgojo članstva v društvu doslej niso mislili. Na občnem zboru so izvolili nov upravni odbor in sprejeli vrsto zdravilskih sklepov. Uresničenje sprejetih sklepov pa pripravljajo k izpolnjevanju osnovnih načel društva t. j. k strokovnemu, kulturnemu in političnemu izobraževanju članstva ter ostalih obrtnikov z območja Jesenice.

DUNDO MAROJE

Prizor iz komedije Marina Držića »Dundo Maroje« v uprizoritvi KUD »Tone Šifrer« iz Škofje Loke v sezoni 1955/56

imajo že za seboj, letos pa jih čaka velika preizkušnja — Schubertova opereta »Pri treh mladenkah«.

Knjižnica je še vedno ena glavnih vej KUD-ove dejavnosti, ravno zato so čuti že nekako samostojno, saj dobi celo posebno dotacijo mestne občine. Ceprav je sedaj v lepih novih prostorih, letos nazadovala v primerjavi z lanskim letom. Braliči se si izposodili mesečno povprečno 328 knjig manj kot lani, obisk pa se je zmanjšal za 231 obiskovalcev. Vendar so letos izposodili čez 15.000 knjig, imajo pa jih 5800 (vsako so izposodili povprečno po trikrat). Letos so nabavili tudi 420 novih knjig. Radi bi tudi uredili in opremili čitalnico, kar se jim bo letos morda posrečilo.

Ob koncu sezone, zato samo nekaj števil: 9 premier, 46 predstav in čez 8000 obiskovalcev. Tudi v naslednji sezoni nameravajo v sodelovanju s PG - Kranj razpisati abonma. Izdali so 9 številk »Škofjeloškega prosvetnega lista« v skupini nakladi 45.000 izvodov.

Pevski zbor so letos sestavljale le ženske in teh ni bilo veliko, zato tudi niso dosegli večjih uspehov; so delovalo so le na treh koncertih — poživitev je njihova letošnja glavna naloga.

Godbo na pihala porabijo ob vsaki priliki. Igrali so povsod — od koncertov do pogrebov: skupno sedemindvajsetkrat! Po uglasitvi in popravilu instrumentov imajo sedaj najlepše možnosti za razvoj. 23 mladih fantov vodi že več let neumorni Oskar Skulj.

Orkester sestavlja v glavnem učenci Glasbene šole in ga vodi tudi njen ravnatelj. Enkrat tedensko imajo vaje. »Rdečo kapico« in dva koncerta

GORENJSKA ZA DVESTOLETNIKO ROJSTVA A. T. LINHARTA

Vse Svobode in večja kulturno-prosvetna društva na Gorenjskem se pripravljajo na dostenjo počastitev 200-letnice rojstva Antona Tomaža Linharta. Gledališke društve že študirajo njegova dela, društva se pripravljajo na proslave, literarne večere in podobno, s čimer hočejo počastiti spomin na Linharta.

V Boh. Bistrici bodo uprizorili Linhartovo igro »Veseli dan ali Matiček se ženi«, na Javorniku in v Radovljici. Studirajo »Zupanova Micko«. Na Jesenicah so se odločili za »Linhartovo večer«, drugod pa pripravljajo slavnostne akademije itd. Najprimerneje pa se bodo oddolžili Linhartovemu spomini v njegovem mestu — Radovljici, kjer obstaja že nekaj mesecov pripravljalni odbor za izvedbo osrednje Linhartove proslave, ki bo trajala mesec dni. V Radovljici bo gestovalo v okviru osrednje proslave Slovensko narodno gledališče iz Ljubljane s Cankarjevimi »Hlapci«, Prešernovo gledališče iz Kranja bo prišlo v Radovljico z Linhartovo igro »Veseli dan ali Matiček se ženi«. Mestno gledališče z Jesenicami pa z drugim primernim programom osrednje proslave tudi razstave, literarni večer in podobno.

FILMI, KI JIH GLEDAMO
„OVERLAND PACIFIC“

Film »Overland Pacific«, ki so ga te dni vrtili v kinu »Storžič« v Kranju, sodi med povprečne »westernne«.

V tem filmu sicer ne gre za neposredno osvajanje zemlje na divjem Zahodu, niti ne gre za iskanje zlatih žil, pač pa za gradnjo železniške proge, ki naj bi povezovala ameriški Vzhod z Zahodom.

Komanči — Indijanci, ki so od enega izmed predstavnikov kapitala podkupljeni, neprestano ovirajo gradnjo železniške in napadajo delavce. Toda našel se je človek iz drugega tabora podjetnikov, ki je uspel Indijance z orožjem odvrniti od njihovih nakan. Seve, film se konča z obveznim hapsydom, železničica pa kljub vsemu steče do Pacifica.

Soda gledalcev, ki si bodo ogledali film bo brez dvoma enotna: pre malo mrtvih za 60 dinarjev!

„UPOR NA LADJI BOUNTY“

Ceprav je posnet že leta 1936, je ta ameriški MGM film v poplavi siabih in mlčivih filmov zadnjih dveh mesecov razveseljivo izboljšanje filmskega sproga v Kranju in drugih gorenjskih kinematografih. Sicer ga ne moremo prištevati h klasičnim delom filmske umetnosti, vendar je zaradi svoje vsebinske aktualnosti, dobre režije Franka Lloyda in sijajne igre Charlesa Laughtona še vedno živ in zanimiv. Izdelan je po romanu, ki temelji na popularna resnični zgodbidi o potovanju ladje »Bounty« na južnomorsko otočje Tahiti, o uporu njenih mornarjev in o nesrečnem koncu ladje. Sijajno je prikazano vzdružje v angleški mornarici v drugi polovici 18. stoletja, prizori plovbe in upora na ladji pa so prave filmske mojstrovine. Vsakomur, ki je sit kabvok in otročje načinov revij, bo žal, če si ne bo ogledal »Upora na ladji Bounty«.

Gostovanje v Kamniku

Prosvetno društvo Svoboda - Bežigrad iz Ljubljane je v petek gostovalo v Kamniku z drama Misika Kranjca »Pot do zločina«. Igra je bila dobro upravljena in sprejeli vrsto zdravilskih sklepov. Uresničenje sprejetih sklepov pa pripravljajo k izpolnjevanju osnovnih načel društva t. j. k strokovnemu, kulturnemu in političnemu izobraževanju članstva ter ostalih obrtnikov z območja Jesenice.

O oslu, ki je hotel postati muzikant

Nekoč je živel osel, ki bi bil neznanško rad postal muzikant. Zezel je bitti drugačen kot so sicer osli, ki jim povsod si dobrodošel.

Stopil je k lisici po nasvet. Ta se je sicer ukvarjala samo s pravdarskimi posli, vendar se je tudi na glasbo dobro razumela. Lisica mu je svetovala klarinet; da je to bojda močno umetelno glasbilo in bi bilo zanj, osla, kakor nalašč. Napotila ga je k opici, ki je bila velika umetnica v igranju na klarinet.

Opica je prevzela osla v uk. Marljivo se je osel lotil klarineta ali ta vražja reč ni bila tako preprosta. Pri igranju na klarinet je močno važna sapa; te je imel osel sicer dovolj in na pretek, ali kaj ko drugače ni bil preveč pripraven. Opica si je zelo prizadevala, a uspeha ni bilo.

Spoznal je osel-muzikant, da s klarinetom ne bo nič ter se je oglašil pri zajcu, ki umetno odlično tolči na boben, kot je znano. Rade volje je zajec sprejel osla med svoje učence. Vendar, ko je minilo nekaj časa, je svetoval oslu naj se poprime kakšega drugega glasbila, kajti za boben da ima premalo notranjega občutka.

Ali že veste?

Vem, da vam je že znano, da se bodo vršile letos olimpijske igre v Avstraliji in sicer v mestu Melbourne, in da se bodo teh iger udeležili tudi naši najboljši športniki.

Morda pa še ne veste, da je celina — otok Avstralija vključena v skupnost britanskih držav in je torej ta celina angleški dominion, kakor tudi pravimo, da bo zaplapalo v glavnem olimpijskem stadionu novembra meseca 73 zastav. saj toliko držav se bo teh iger udeležilo, da bo pa našo državo na teh igrach zastopal 55 ljudi in sicer 43 športnikov in 12 spremmljevalev, da se bo kosalo na igriščih v Melbournu z ostalimi športniki sveta 7 naših atletov, 2 rokoborcev, po en kolesar, veslač, strellec in plavalca ter 17 nogometnika in 11 waterpolistov, da sicer naši fantje in dekleta-športniki ne bodo prinesli v peharjih zlatih in drugih odlikovanj, ker smo pač majhen narod in bomo poslali tudi v Avstralijo maloštevilno skupino, da pa mi vsi upamo in trdno verujemo, da bo zaplapala tudi jugoslovanska zastava v glavnem stadionu, ko se bodo delila odlikovanja.

Jože Vari

Mrak se je že spuščal, ko so še sedeli Ivo, Jože, Stane in Marjan v svoji koči. Ta je čepela kakor orlovo gnezdo sredi kokrških pečin. Pod njimi je skrivenostno šumela Kokra in butala ob čeri, raztresene v vodi. Pred vhodom v kočo je bila zasajena modra zastavica z grbom njihove bratovščine Belega galeba, kar je bilo znak, da imajo bojno posvetovanje. Ivo je bil najstarejši in zato tudi poglavar te družbine. Imel je trinajst let, Jože dvajnst, Stane enajst in Marjan deset. Kar po lestvici so bili. Že zdavnaj so jih klicale mame k večerji, toda oni jih niso slišali ali jih pa niso hoteli slišati. Pa saj tudi niso utegnili, ker so imeli važno posvetovanje. Razpravljali so o bližajoči se "vojni" s Primskovljani.

Sklenili so, da se bodo skrivali v svoji koči, dokler se Primskovljani ne približajo, tedaj pa se bodo z vzklikom in vikom nadomama vrgli nanje in morajo jih premagati.

"Kaj pa, če pridejo z druge strani?" je pripomnil Stane. On je imel pri vsaki stvari pomislike.

"Nič ne de," mu je odvrnil Ivo. "Jih bomo pa s tiste strani. Saj ni treba, da hodijo v našo Kokro!"

"To bodo tekli!" se je vmešal Marjan.

"Saj morajo! Glejte pa," je dajal še zadnja navodila Ivo, "da se boste pogumno borili. Verjetno nam bodo pomagali tudi Slavko, Drago in Vinko. Sicer pa še nikdar niso premagali Belega galeba, pa ga tudi sedaj ne bodo. Ko jih bomo premagali, bomo šli nad ribe."

"Kam?" je vprašal Jože.

"I kam! Tja ne kot vedno! Vem za odlično mesto."

"Ali misliš Tomažev tolmun?"

"Ah, kje! Tam jih ni več!" je dejal Marjan, ki je vedel za vsa skrita mesta, kjer so se doble ribe. Paznik in tudi ribič sta ga že nekoč preganjala, a jima je ušel skozi vejevje in čez skalovje. Bil pa je tudi tako majhen, da se ga je komaj opazilo. "Gotovo pa vem, kje ti misliš!" je pripomnil.

"Ne verjamem!"

"Koliko greva staviti, da vemi!"

"Ah, žaba, kaj še hoče. Staviti! Bhh! Ali imaš sploh kaj denarja,"

"Jaz da nimam denarja? Več kot ti! To mi lahko verjamem!"

"Reva, kje ga boš pa dobil?"

Osel se je čutil užaljenega. On da nima občutka! Se preveč ga ima, saj je ves nabiti z notranjimi občutki! Ker ni bil navaden osel, ni odnehal. Ceprav ne bo bobna igral oziroma tolkel, bo umetnosti služil na drug način. In poskusil je pri slavnem gošču medvedu.

Ta se je s pridnostjo lotil gošči in ko je spet preteklo nekaj časa, je medved moral priznati, da se je motil. Nikakor ni mogel osla naučiti goščanja. Jezen je odšel osel k Misiči po nasvet.

"Ce z godali nimaš sreče, pa poskus s petjem: je svetovala lisica, »k mojstru slavcu pojdi! On te morebiti naudi vsaj pet!«

Tako je osla prevzel slavec. Dolge večere mu je prepeljal najlepše napovede; osel je pazljivo poslušal in skušal za slavcem ponavljati. Imel je najboljši namen peti kot njegov učitelj in glas je imel močan, ni bilo kaj reči ali — ojej in ojoj! — iz sebe ni iztisnil drugega kot pravo pravacato oslovsko riganje! Slavčeva ženica se je močno hudovala ter je svojemu možičku slavcu dejala, da takih sere nad ne bo poslušala, res ne!

Gozdni prebivalci so se pričeli norčevati iz ubogega osla, ki je zaradi svojega neuspeha in nerazumevanja drugih ves nesrečen. Nekoč je in gozdru rečal modrega, starega čuka,

"Dragi moj dobri osel," je menil čuk, »bodi moder in ne lotevaj se posla, ki ga ne razumeš.«

Osel je spoznal, da ne bo nikoli niti muzikant niti pevec. Ker pa ni bil moder kot stari čuk, je zaradi tega žaloval do smrti.

Po smrti so mu gozdni prebivalci postavili lep spomenik. Iz njegove kože so napravili boben.

1	2		3		4	5
6	7		8		9	10
11						
12			13			
14			15			16
17			18			
19						20

VODORAVNO: 6. vrsta alkoholne pijače — 8. neobraslo, pusto — 10. čar, zagovor — 12. domača tovorna žival — 13. težava — 14. svojinski zaimek — 15. letni čas — 16. lep, čeden — 17. števnik, red, ocena — 18. kalanica — 19. prebivalka Gorenjske — 20. hud, jezen.

NAVPLICNO: 1. gorivo, dobimo ga iz rudnikov — 2., 21. in 14. črka abecede — 3. letni čas — 4. vrsta sadja — 5. prebivalec v skalah — 7. odpor, protest, nasprotovanje — 8. vzgojen, nezanemarjen — 9. obdelan s sekiro — 10., 22. in 8. črka abecede — 11. obrežje.

• IZ DEDKOVEGA NABIRALNIKA

Tokrat so se prav lepo odrezali učenci naše šole na Planini. Poslali so mi par dopisov, ki jih nekaj priobčjem, ostali pa bodo prišli na vrsto poznejne. Silvo in Rado, vajnih slik ne morem priobčiti, ker nekoliko »škrpljajo«. Malo bolj se potrudita in drugič bo vse priobčeno. Rad bi, da bi se oglašili pionirji tudi iz gornjih koncov naše Gorenjske. Pišite in objavljeno bo.

ODPRTA SPET SO ŠOLSKA VRATA

Poletje je minilo. Veselih počitnic je konec. Poslovili smo se od kopanja, ligranja in taboretna. Odprta so spet šolska vrata. Pridno smo se zanimali učiti. Kupili smo knjige in zvezke. Caka nas mnogo dela v III. razred.

Pernar Anica, III.b razr.

V SOLO

Zjutraj zgodaj vstanem, se oblečem, umijem in popijem kavo. Potem pregledam, če je v torbici vse potrebno. Pozdravim mamo in grem. Po cesti se lepo obujem copate in grem v razred, tam se vsem na svoje mesto. V šoli mirno poslušam in se po končanem pouku vesel vrnem domov.

Casi Rado, III. razr.

MED POČITNICAMI

Med počitnicami je bilo najlepše takrat, ko sem bil na morju z očkom in mamico. Tam sem se naučil plavati. Lovil sem vsak dan tudi ribe. Nabiral sem tudi školjke in opazoval, kako plovejo po morju velike ladje. Nekoga dne je priplula v Poreč ladjavica »Veli Jože«. V nekaj dneh je privlekla tri velike dele potopljene vojne ladje. Na teh delih je bilo polno školjk. Do teh razbitin me je pripeljal očka s čolnom.

Silvo Grobovšek, III. razr.

PREMIKALNICA

A R M I J A
P L A H U N
A G R A R E N
U V I D E T I
L U C I J A

Premikaj gornje besede, drugo nad drugo tako, da boš v treh navpičnih vrstah bral imena treh mesecev.

"Kje! Imam ga; Če ga pa nimam, ga grem pa iskat!" Pomilovalno in obenem zmagovalno se je ozrl po ostalih, ki so ga zjali z odprtimi ustmi.

"Iskat?" so vsi hkrati dejali.

"Da, iskat!"

"Laže! To pa ne verjamem. Kvečjemu, če ga kradeš!"

"Kaj, jaz da bi kradel? Se sladkorja ne vzamem mami, bi pa kradel denar. Ne, to pa ne!"

"V Kokri?" je nejeverno vprašal Stane. "Kje?" je trdo vprašal Ivo.

"Tu pod nami je!"

"To ni mogoče, saj vem za vsako luknjo."

"Pa je le res. Saj mi je povedala Sumijska mama, da je pod Erženom luknja, kamor so se hodili v starih časih ljudje skrivali pred Turki."

"Za tisto luknjo vem, toda tam ni nič. Slavko je že lezel vanjo, pa ni prišel dlej, kakor za pol telesa. Noge so mu še vedno molele ven. Sam sem bil zraven."

"Da, ko je pa neroden. Jaz sem bil pa že dlej. In tam je denarja na kupec. In kako se sveti. Od sten se svetlika srebro, od stropa pa vise steklene svetilke, vse obložene z zlatom. To mi je vse pravila Sumijska mama."

"Potem pa nisi bil sam v jami."

"Sem bil ja! Bil sem, samo do denarja nisem mogel še priti, ker mi je zastavila pot čudna počast."

"Počast?"

"Da, pa kako strašna. Velike zelene oči je imela in pihala je v mene in pljuvala."

"Mačko si videl!"

"Mačko? Saj jo vendar poznam. Kaj mi ni že Stanetov mucok razpraskal roke? Kaj misliš, da je potem ne poznam? Ta počast je bila čisto drugačna. Velika je bila in kakšne kremlje je imela. To bi vi bi želi. Gotovo je bil to zmaj. Jaz se pa nisem bal. Le luč mi je ugasnila in sem ostal v temi."

"Preje si pa rek, da svetijo steklene in z zlatom obložene svetilke v luknji. Vididi ga, kako laže! Najbrž še za luknjo ne veš!"

"Prisežem na tale kamen, da je res. Uhuuu! Nič mi ne verjamete!" je zateglo zatulil Marjan ves poražen.

(Nadaljevanje prihodnjic)

šport in telesna vzgoja

OBJAVE - OGLASI

Mali oglasi

V službe sprejemem dekle ali starejšo žensko za pomoč na posestvo in v gospodinjstvu. Andrej Janša, Koritno pri Bledu 8.

Pozor! Ugodno prodam kompletno vrtno uto $4 \times 3 \text{ m}^2$ z macesnovega lesa. Poizvedbe: Semen Jože, Tomšičeva 21, Kranj.

Prodam malo posestvo v bližini Kraja, vseljivo v šestih mesecih, z lepim sadovnjakom. Na pismene ponudbe ne odgovarjam. Omeje Ivan, Zg. Bitnje 108 - Kranj.

Prodam žreve 16 mesecev staro ali zamenjam za kravo. Mihelčič Anton, Podbrezje 8 - Duplje.

Prodam motorno kolo 98 ccm. Primskovo 80.

Prodam gozd zaraščen s steljo 3500 m² v Senčurju. Poizve se: Cirče Št. 90.

Prodam platični stroj 8×60 v dobrem stanju. Naslov v upravi lista.

Sprejmemo dva pekovska pomočnika. Nastop službe takoj. Delikatesa Kranj.

Nov poljski voz, po zelo ugodni ceni prodamo. Naslov v upravi lista.

Prodam hišico - dvostanovanjsko, delno vseljivo, primerno za upokojence ali delavca. Dernič Marica, košarstvo Radovljica.

Otroški športni voziček, skoraj nov, ugodno prodamo. Naslov v upravi lista.

Službo dobri takoj električar s prakso od 2-3 let, perfektna strojevskija in stenografska z znanjem nemščine ter tehnik lesne stroke. Ponudbe poslati Tovarni športnega orodja »Elana«, Begunje na Gorenjskem.

Preklicujem izgubljeno mesečno avtobusno vozovnico številka 001596 za relacijo Kranj-Hotemaže. Dolžan Marija, Hotemaže.

Prodam enostanovanjsko hišo, takoj vseljivo. Orehek 53, Kranj.

Prodam plemenskega vola, starega dvo leti. Naslov v upravi lista.

Skoraj nov kavč, po ugodni ceni prodamo. Primskovo 29. Ogled vsak dan od 16. do 18. ure.

Otroška Jopica je bila najdena v bližini pokopališča v Kranju. Dobri se na upravi lista.

Kupimo vsako koliko suhega, bukovega oglja po dnevni ceni. Ponudbe poslati: osebno ali pismeno podjetju »Elektarina«, »Sava«, Kranj.

Hina

KINO »STORŽIČ« KRAJN

19 in 20. oktobra italijanski film »KRUH, LJUBEZEN IN FANTAZIJA« ob 16., 18. in 20. uri. V glavni vlogi: Gina Lollobrigida, Vittorio de Sica.

20. oktobra ob 22. uri premiera amer. filma »NA RAZPOTJU« v glavni vlogi Bette Davis, Paul Henreid.

21. oktobra ob 9.30. uri »NA RAZPOTJU«, ameriški film, v glavni vlogi Bette Davis, Paul Henreid.

Ob 14. uri »BELA KOSUTA«, finski film.

Ob 16., 18. in 20. uri »KRUH, LJUBEZEN IN FANTAZIJA«, italijanski film.

OKRAJNI ZAVOD ZA SOCIALNO ZAVAROVANJE KRAJN

RAZPISUJE

TRI STIPENDIJE ZA STUDIJ NA PRAVNI FAKULTETI

Pogoji:

Prosilec mora imeti dovršeno srednjo šolo z zaključnim izpitom. Prednost imajo prosilci, kateri so absolvirali že več letnikov.

Prijave sprejema tajništvo zavoda do 1. 11. 1956 s priložnim kolkom za 130 din. Priložiti je treba tudi naslednje dokumente. Zadnje šolsko spričevalo oz. potrdilo fakultete, potrdilo o davčnem predpisu, potrdilo o dohodkih ostalih članov družine, vprašalno polo za štipendiste.

Kaj ima na sporedu Radio Ljubljana

SOBOTA, 20. OKTOBARA

11.00 Igra trio Dorka Skobernet.

11.15 Dober dan, otroci! (Manica Komanova pripoveduje).

11.30 Narodne v priredbi Danila Bučarja in Cirila Preglja.

17.30 Zabavna in plesna glasba.

18.00 Okno v svet.

18.30 Jezikovni pogovori.

20.00 Veseli večer.

21.00 Igramo za ples.

NEDELJA, 21. OKTOBARA

8.30 Otroška predstava — Friedrich Feld: »1001 gre na dopust«.

9.10 Pisana vrsta slovenskih narodnih pesmi in domačih napevov.

9.45 Se pomnite tovariši — Marjan Lipovšek: Tragedija na Orehovalci.

10.15 Nedeljski simfonični koncert.

12.00 Pogovor s poslušalcem.

13.30 Za našo vas.

17.30 Radijska igra — Fischer: Večno breme.

20.00 Večerni operni spored.

21.00 Kulturni razgledi.

21.15 V svetu ritmov in melodij.

22.15 Nočni koncert.

Prvenstvo Gorenjske v namiznem tenisu

Pred štirinajstimi dnevi se je pričelo prvenstvo Gorenjske lige — jesenski del. Ker smo sedaj dobili samo nepopolne rezultate I. in II. kola, povratnega dela, ki je bil odigran to nedeljo, podajamo samo dobrijene rezultate in popolne tablice spomladanskega dela. Pribodnji pa bomo objavili tudi tablice jesenskega dela.

Gorenjska liga igra v treh grupah, jesenski, tržiški in kranjski, v spomladanskem delu pa so bili doseni naslednji rezultati:

JESENŠKA SKUPINA

1. Jesenice III	5	5	0	25:3	10
2. Radovljica	5	4	1	24:11	8
3. Jesenice II	5	3	2	22:15	6
4. Javornice	5	2	3	15:20	4
5. Dobrava	5	1	4	10:21	2
6. Žirovnica	5	0	5	4:25	0

TRŽIŠKA SKUPINA

1. Triglav II	5	5	0	25:2	10
2. Tržič	5	4	1	20:8	8
3. Križe	5	2	3	13:18	4
4. Storžič	5	2	3	14:19	4
5. Kovor	5	1	4	10:22	2
6. Triglav IV	5	1	4	10:23	2

KRANJSKA SKUPINA

1. Škofja Loka	5	5	0	25:5	10
2. Mladost	5	4	1	22:13	8
3. Triglav III	5	3	2	20:17	6
4. Škofja Loka II	5	2	3	13:20	4
5. Stražišče	5	1	4	12:24	2
6. Iskra	5	0	5	11:25	0

NOVO DRŠALISCE V TRŽICU

Sportno društvo Tržič ureja na prostoru za stanovanjskimi bloki za Virčem novo zimsko dršališče. Tod mimo bo zgrajena tudi nova položna cesta na Jožefov hrib. Poleti bo dršališče služilo otrokom za igranje. Vodo bo novo dršališče dobivalo iz Boncljevega in ne iz Mestnega vodovoda, zato je odveč strah, da bi je zmanjšalo za ostale potrebe prebivalstva. Stadion, kjer je bilo dršališče doslej, pa bo preurejen za druge športne panoge.

KAMNIK : MENGES 4:4 (1:3)

V nedeljo so Kamničani na »yorečem« terenu v Mengšu konaj rešili točko, ki jim je dokončno zagotovila prvenstvo v kamniški skupini. V silinem poletu so igralci mengeškega Partizana v prvih minutah dosegli tri gol. Kamničani so sicer do konca polčasa zmanjšali razliko in v drugem polčasu celo prišli v vedstro, toda požrtvovalni Mengšani so, potem ko so zastreljali enajstmetrovko, končno le uspeli izenačiti. Res je, da se Kamničani v začetku niso znašli na težavnem terenu ozkega igrišča, vendar so bili Mengšani v igri popolnoma enakovredni prvaku kamniške skupine.

Nogometno igrišče v Mengšu je na lepem kraju poleg drevesnice in se bo dalo lepo urediti. Zdaj je teren že mehak in razrit, ker se med tednom po njem pase živina. Iz zdravstvenih ozirov (nevarnost tetanus!) je to pomanjkljivost, ki jo bo treba odpraviti.

Gorenjske bodice

Glejte — naneslo je tako, da sem dan dan tudi v Žiri pribrenjal. Koj so mi očitali, če da naše cajtne premo pišejo o njih.

• Ko sem se preteklo soboto dodataha nahodil po Žireh, sem jo hotel mahniti z večernim avtobusom spet v Loko. Ze, ob prihodu v Žiri sem vpravil Šoferja, kdaj odpelje zadnji avtobus. Dejal mi je: »Ob šestih zvečer.« Vprašal sem sprevodnika. Isti odgovor. Pogledal sem na Transturist vozni red: ob 18. uri. Torej, bo držalo!

Ko sem pa 10 minut pred šesto prilezel na avtobusno postajo — avtobusa Šofer. Kje je? Odpeljal je. Kdaj? — Ob 17.45. uri. Zakaj pa potlej piše, da odpeljal ob 18. uri? — 15 minut sicer ni mnogo — v mojem primeru je bilo preveč. — Transturist naj popravi vozni red, Šoferji pa naj govore resnico, da ne bo podobnih nerodnosti!

• Seveda sem moral prespati v Žireh. — Mahnil sem jo v kino »Žiri.« O. Matiček, pa sem nasankal kot že dolgo ne. Vrtili so film »Zenske prihajajo«. Tudi tu so prihajale, toda v obrokih, ker se je film vsakih 5 minut streljal. Zvočnik je pa tudi precej mučast in prehlajen, saj je bilo pol filma nemega. Celo Žirovci so mnenja, da bi bilo bolje kino zapreti vse dotlej, dokler ne dobe novega kino projektorja.

— Dajte obiskovalcem primerno raz-

vedilo, saj naposled pošteno plačajo!

• V nedeljo zvečer sem srečno odrinil iz Žirov. Avtobus je bil sprva skoraj prazen, toda še preden je prišel na poti, je zavoljo preobremenitve kar klecal. Ko je pa v Poljanah našel še okrog 20 potnikov, sem se pa nekako zamislil. Vozilo je daleč preseglo dopustno mejo obremenitev in cesta je polna klancov in nevarnih zavojev. Kaj bi se zgodilo, če bi... — Vsa nadaljnja ugibanja so odveč. Kdo bi odgovarjal v primeru nesreče? — Transturist naj malce premisli in uvede v dneh hugedega navala potnikov še en avtobus, ki bi vozil vsaj od Gorenje vasi do Loke.

• V čakalnicu Škofjeloške postaje sem se na moč razveseli lepaka, ki vabi na ogled III. mednarodne razstave fotografike umetnosti v Beogradu ob 5. do 31. maja 1956. — Ce ne motim, pišemo mesec oktober!

• V Tržiču me je pred dnevi slaščarna Mustafović krepko potegnil za nos. V tej slaščičarni sem kupil dva kifeljca, ki soli spleh nista videla. Menda si stric Mustafović misli, saj so tako dovolj slani, ko stanejo 10 dinarjev.

• Temu bi dejali izsiljevanje! Ce hočeš v nedeljo zvečer v »Restavraciji Kranj« popiti turško kavo, moraš plačati vstopnino 30 dinarjev. Cemu?

VAS BODIČAR

VAS BODIČAR

VAS B

Zaposlenost žensk

Stevilo žensk v zaposlenem osebju po okrajih je predvsem odvisno od splošne razvitiosti posameznih krajov. Tako imamo najmanjši odstotek žensk med zaposlenim osebjem v Kosovsko-Metohijski oblasti, največji odstotek pa v Sloveniji, Vojvodini in delu Hrvatske. Podatki, ki smo jih vzeli iz Statističnega letopisa, se nanašajo na stanje ob koncu leta 1955 — vendar se to stanje med tem časom ni bistveno spremenilo.

Pripomniti je treba, da je odstotek žensk v gospodarstvu, s tem pa tudi splošno stanje števila zaposlenih žensk, v marsičem odvisen od značaja gospo-

največja v Sloveniji
najmanjša
na Kosmetu

Zagreb (35,9), medtem ko imajo najnižji odstotek okraji Lazarevac (7,7) ter Vranje in Loznica (po 8,6 odstotku).

V gospodarstvu je zaposlen sorazmerno nizek odstotek žensk. Okraji z najvišjim odstotkom žensk v gospodarskih podjetjih so spet Ljubljana, Kranj in Zagreb, z najnižjim pa Lazarevac, Vranje in Prizren.

V uradilih in ustanovah pa zavzemajo ženske pomembno mesto — vsaj po številu, saj tvorijo 45 odstotkov vseh zaposlenih. Več kakor moških jih je v 21 okrajih. Toda tudi tu nekateri okraji zaostajajo: v osmih okrajih je odstotek žensk v državnem aparatu manjši od 25%. Okraji z najvišjim odstotkom žensk v državnem aparatu so Celje (61,8), Kranj (60,8) in Ptuj (59,3). Najmanjši odstotek žensk v uradilih in ustanovah imajo okraji Plevlja (16,3), Gnjilane (17,4) in Tetovo (20,8).

Politika zaposlitve žensk, družbena mentaliteta itd. pridejo mnogo bolj do izraza v odstotku žensk, ki so zaposlene v uradilih in ustanovah, objektivni pogoji pa so v tem pogledu bolj ali manj enaki v vseh okrajih.

Zemljeslovci pravijo, da je naš planeta tako stabilen, kakor malo dolni na razburkanem morju...

Sidney Page, profesor zemljeslovja na kolumbijski univerzi v New Yorku, tolmači to vznemirljivo zadevo takole:

Zemljeslovci so našli na vrhovih visokih gora morske okamenine; grašnina polja se drobijo, kot da bi nekoč bila mehka, kakor testo. Ti in drugi znaki so zgovorna priča, da so bili nekoč neverjetno silni izbruh v

TLA POD NAMI SE PREMIKAO

Naš planet se v splošnem zdi na notranjosti zemlje. Znanstveniki so moč stanoviti in bivanje na njem še dokaj prijetno. Vendar ni tako, kakor si predstavljamo. Mogoče ne veste, da se Velika Britanija, Holandska, Francija in Belgija pogrezojajo v morje.

Da sta si Washington in London včasih bliže drug drugemu. — Da se kontinent pod našimi nogami dviga in pada do pol metra dnevno.

Ako se zdi poletje vroče, lahko pričakujemo, da bo pripeka še hujša. New York ima včasih podnebje, ki ga danes uživajo v Zapadni Indiji. Lahko pa temu sledi perioda, ko bo mrzel kakor je Gander v Novi Fundlandiji.

Stopljena masa v notranjosti zemeljske brkone pripravlja katastrofo, hujšo, kakor jo lahko povzroči eksplozija najhujše atomske bombe.

Zemljeslovci pravijo, da je naš planet tako stabilen, kakor malo dolni na razburkanem morju...

Sidney Page, profesor zemljeslovja na kolumbijski univerzi v New Yorku, tolmači to vznemirljivo zadevo takole:

Zemljeslovci so našli na vrhovih visokih gora morske okamenine; grašnina polja se drobijo, kot da bi nekoč bila mehka, kakor testo. Ti in drugi znaki so zgovorna priča, da so bili nekoč neverjetno silni izbruh v

DVE ZA SMEH

PREPOZNO

«Sinoč sem se seznanil z dekletem, ki je trdila, da je še noben moški napoljbil.»

«Ti predstavi mi jo! Prav tako mi želim.»

«Ja, več, danes je pa stvar že drugačna.»

STA ENAKA

«Ti, posodi mi jurja! Veš, do grla sem v vodi.»

«Vidiš, jaz sem pa prav nasprotno — čisto suh.»

NEVERJETNO — PA JE LE RES.

V Port Darwinu — Avstralija: se je nekej kaznjenc, tenkemu kot kača, posrečilo pobegniti iz zapora. To je bil prvi beg iz te kaznilnice po sto letih. V proslavo artistične spretnosti pobeglega kaznjence je direktor kaznilnice priredil ostalim kaznjencem svečan banket.

V Parizu: je neki petdesetletni zakonski mož vsako jutro, ko je odšel na delo, privezal svoj ženi na noge pet kilogramov težko železno kroglo, potem pa je ženo še priklenil z verigo na stol, da mu ne bi »stalno uhajala v kavarno«, kot je pozneje izjavil.

V Singapurju: je neki učitelj izjavil pred sodiščem, da mu je njegova žena ob poroki pred tremi leti dejala, da je stara 24 let, da pa se je kasneje izkazalo, da je pred poroko imela že osemnajst otrok. Učitelj je dejal, da se mu zdi, da ga je žena zavestno prevarila. Sodijoč mu je v tem mnenju pritrdo.

RAZGOVORI MED PREDSTAVNIKI ZAHODNODREMŠKE SVOBODNE DEMOKRATIKE STRANKE IN VZHODNODREMŠKE LIBERALNE STRANKE V WEIMARU SO PRINESLI SVEZEGA DUHA V MORECE VZDUSJE STIKOV MED ZVEZNOM REPUBLIKO IN DEMOKRATIČNO REPUBLIKO. PREDSTAVNIKI OBEH STRANK SO SLOZENO UGOTOVILI, DA ZDRUZITEV NEMCIJE NI SAMO STVAR VELESIL, AMPAK SE MORAO ZAVZETI ZANJO NEMCI SAMI SEVEDA PA TI RAZGOVORI SE NE BODO PRINESLI TEMELJITE SPREMEMBE SPLOŠNIH NEMŠKIH RAZMER, KER DELUJEJO NA OBEH STRANEH SE VEDNO MOČNE SILE ZOPER ZBOLJSNJE STIKOV MED OBEMA POLOVICAMA NEMCIJE

NA SLIKAH: ZGORAJ DESNO VZHODNODREMŠKA, LEVO ZAHODNODREMŠKA ALMADA — SPODAJ LEVO ZAHODNODREMŠKI OBRAMBNI MINISTER BLANK

Namesto prstnih odtisov — odtisi zobovja

Francoski poslanec Arrigbi je predlagal parlamentu, naj izda zakon, da bi namesto prstnih odtisov v policijske kartotekе vnašali odtise zobovja. Poslanec je svoj predlog utemeljil s tem, da je identifikacija po obliki zobovja bistveno preprostejša kot po prstnih odtisih. Ce bo prišlo do debate v skupščini, se bodo verjetno ustavili ob vprašanju, kaj storiti, če si iskani zločinac da napravi novo zobovje...

KRIMINALNI FILM KOT VZOR ZA VLOM

Znani francoski kriminalni film »Rififi«, ki je doživel po vsem svetu velik uspeh, so v Mehiki prepovedali potem, ko je več tednov polnil dvorano. Neka gangsterska banda je ponovno vdrla v banko — to je bil doslej

največji bančni vrom v Mehiki — in policija je ugotovila, da so se gangsterji ravnali točno po v filmu prikazanih metodah. Sporočajo, da so tudi v Svici prepovedali predvajanje tega filma.

V Srbiji organizirajo gorsko reševalno službo

Tudi so v Peči organizirali prvo postajo gorsko reševalne službe v Srbiji. Ze pred štirimi leti so bili srbski planinci na tečaju gorsko reševalne službe v Sloveniji, vendar ekipa, ki so jo organizirali iz teh tečajnikov, ni bila dovolj sposobna, pa tudi na dovolj opremljena. Zato jo Planinska zveza Srbije v drugi polovici preteklega meseca organizirala na Prokletijah tečaj reševalne službe, po tečaju pa so v Peči ustanovili reševalno postajo. Nova postaja je oskrbljena z najmodernejšimi reševalnimi pripomočki.

Pomoč žrtvam marcinellske katastrofe

Preko 100 milijonov frankov so dosegli zbrali v Franciji za družine rudarjev, ki so se ponesrečili ob veliki katastrofi v belgijskem rudniku Marcinelle. Zbrani denar so preko belgijskega poslaništva v Pariz poslali Sindikatu rudarskih delavcev Belgie.

Jecljanje je pogosteje pri moških

Po neki francoski statistiki je jecljanje pri ženah zelo redki pojav. V zahodni Evropi pride na deset moških jecljancev ena ženska.

36 TROPSKA SIMFONIJA

To je število, za katero se je znašalo naše stanje s smrto in ranami, ko se je naš punt zrušil v ognu strojnic. Od preostalih je prejel vsak tretji štiriindvajset batin z bicem. Jaz sem imel srečo, Sam in še mnogi drugi tudi, kajti vojaki, ki so bili določeni za izvršitev kazni, so se kmalu utrudili, roke so jim drevenele od napora. Pogled na kaznjence, ki so spočetki v polni meri prejemali udarce, je bil dokaj žalosten. Njihovi hrbiti so tvorili — že po tretjem udarcu ponavadi poči koja — kvarev četverokotno živego surovega mesa.

Ta kazzen in pa odtegljaj plače za sto dni je odkupnina, ki nam jo je naložila uprava. Vsekakor pa je nekaj naših, ki so se pri žaloigrji posebno odlikovali, enostavno izginilo — med njimi Litvanec. Prve dni se je šudil o temnih, strahovitih stvareh, toda večni repot strojev je počasi vse spet zazibel v staro otopenost. Zdaj životarimo naprej kot prej. Novi pazniki in vojaki opravljajo službo na mestu pobitih. In kádar vrže njihova škodočeljna roka oster kamen na gol hrbot, zasketi ravno tako, kot je zasekelo prej, ko ga je vrgel Don Emilio gel braniti s strojnico prehoda.

Vse gre spet po starji poti naprej do prvega naslednjega upora. V odmoru sem nekoč prisluškoval čisto slučajno razgovoru dveh starih paznikov in izvedel, da podobni podvigi delavstva niti niso tako redki.

Vsekakor sem sedaj popolnoma dozorel za beg. Dozorel tudi, da bi ubidal, če bi bilo potrebno, da si odkupim s tem svojim patronom, ker dela zdaj pri razstreljevalnem oddelku. Dve sta določeni za velikanska mesarska psa, s tretjo pa bova poskušala razteza bodljiva žica, ovešena z alarmnimi kraguljčki in teče utreti si prehod skozi žično ograjo. Na ta način bova sicer sred med štirimi kolji, na katerih stoji stražni stolp.

vzbukala straže, vendar ne gre drugače. Žica je namreč tako zvijačno premišljeno razpeljana, da nikakor ni mogoče neopateni priti čez, ne da bi od prvega hipa dalje begunca dosegla salva izstrelkov iz strojnice na stražnem stolpu.

Posla se bova tedaj lotila kar odkrito, toda presenetljivo in

Vojak na njem naru je že opazil. Pozorno se nagne čez ograjo, da bi laže sledil nainemu početju. Ko sesa na svoji cigarji in osvetli njen žar za nekaj hipov njegov obraz, opazim, da je res oni surovež, ki je nasadil na bajonet ubogega Josepha Calderona.

Ne meneč se za opazovalca začneva razpenjati najni mrežni med pripravnimi drevesnimi debli. Vojak tam zgornj je pomirjen in gleda zdaj v drugo smer. Cez nekaj časa podrži na usta lesketajočo se steklenico. Zganje! — Tem bolje, kajti sicer bi se možakarju le utegnil zdeti čudno, da nisva kljub neznošni vročini odložila nit klubukov, niti ponchov. Krčevito vleče Sam svojo debelo cigaro in vselej, ko se zaiskri, opazim njegove danes posebno stroge poteze in potne kapljice, ki se mu zableste na obrazu. Sreč mi bira skoro glasno in če bi ne bilo roporta strojev, bi se bal, da ga zasilši stražnik na stolpu. Ropot je tolikan, da bi lahko streljal s puško, ne da bi kdo kaj slišal.

Naenkrat pa se zdrznem, kajti opazil sem, da drži Sam nekaj med prstimi in da tistem nečemu pritika svojo tlečo cigar. V votli dlanu mu tli počasi potujejoča iskrica in tovari brezkrbov koraci k žični ograji. Kot sva se dogovorila, zdržnem ob deblu na tla, kot da sem preslaboten, da bi zlezel v nrežnico. Z vzdihom na ustnah strim proti Samu. Vojak se spet ozira nizol, vpije nekaj, žuga s pestjo in položi potem roko pomenljivo na debelo kopito puške. Nekej žarecga kot stran vržen ogorek opleta po zraku in odleti med štiri kole stolpiči in ko se vrže Sam na tla, mi silovit bel blisk oslepil pogled. Stolpič poskoči kvišku in se nato sesede kot otep slame. Potem pa zagnre vso gosta tema. Bobneč grom udari na moja ušesa. Ropotajo delujejo bagri dalje...

Sam me potegne kvišku in napol omamlijen drvrim mehanično za njim in se skoro prevrnetem v jamo, ki zeva na mestu, kjer nama je stolpič z bodečo žico zapiral pot v svobodo. Ko bežim mimo, vidim še, kako si čudna postava pomaga opotekate se na noge, opazim še jekleno cev, ki visi v skrotovitih bodeči žici sred kupa tresak. Sljšim tudi, kako se ustavljajo stroji, drug za drugim, potem pa preseka hipoma nastajajočo tišino dolg, presunljivo tuleč živžig iz Uprave in odmeva v gluho tropsko noč.

V pragozdu Usnjati listi se dotikajo mojih lic, trnje me zbrada v roke, s katerimi tiplijem pred seboj.

CENA ZA SVOBODO

Svetlike v Chocu osvetljajo neumorne stroje, ljudi, ki delajo v brezumnih naglici, in pažnike, ki lenuharijo v brezdelju.

Gotoval sva. Ogrnila sva svoja poncha in pod njima pritrila zaklade, nujno potrebne za beg, lepo zložene v nahrbnikih, ki sva jih sama sešila. Ker znam dobro strelijeti, nosim zložljivo puško za šibre jaz, skrito na sebi. Sam ima debelo tlečo cigarzo že v ustih, pod svojim ponchom pa drži dinamitno patrono, na katero je z zobmi pritrdil kratko netilno nit. Tako stopil na pot. Da bi bila golufija verjetnejša, vlečeva za seboj malomarno svoji mrežnici. Nekajkrat postopiva ob skupinah ljudi, ki počivajo pod drevjem in se krče pozabavata z njimi. Tako se počasi približava skupini palm, kjer se v rayni črti ljudi, ki počivajo pod drevjem in se krče pozabavata z njimi.